

Po poti nenehne napredka

Sredi aprila je bil v Beogradu V. kongres Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije. Na njem je sodelovalo nad 1600 delegatov in več kot 400 predstavnikov in misij različnih naprednih strank in gibanj iz Evrope, Azije, Afrike in Južne Amerike. Kongres je bil sklican v času, ko smo na vseh področjih družbene in gospodarske dejavnosti dosegli tolikšen napredek in tolikšne uspehe, da jih tudi nasprotniki naše družbene ureditve ne morejo spregledati ali zanikati.

Namen beograjskega kongresa SZDL pa je bil, da ob kritičnem pogledu nazaj nakaže pot nadaljnje socialistične graditve in razvijanja socialističnih odnosov, ki ne more biti drugača kakor pot nadaljnega in nenehnega napredka. V tem letu dokončujemo osnovne naloge dosedanjega petletnega plana, ki bo izpolnjen pred rokom, vstopamo pa v obdobje novega perspektivnega plana. Vanj vstopamo dobro pripravljeni, z bogatimi izkušnjami iz preteklih let in jasnimi smernicami za bodoče delo.

Ena izmed največjih pridobitev našega socialističnega razvoja je nedvomno nadaljnja organizacijska in vsebinska izpopolnitev delavskega upravljanja. Z njo smo dosegli presenetljive gospodarske in politične uspehe. Okrepilo se je tudi samoupravljanje v komunah. Delovnim ljudem so se vsepovsod odprle možnosti, da odločajo o družbenih zadevah, razvijajo vse oblike pobud in uveljavljajo svoje težnje in zahteve. V tem razvoju se je Socialistična zveza delovnega ljudstva razvila v vseljudski parlament in vseljudsko tribuno, hkrati pa tudi v vseljudsko šolo — šolo upravljanja z družbenimi sredstvi. Interesi državljanov — proizvajalcev se v njej in skozi njo povezujejo z interesi državljanov — potrošnikov.

Na teh trdnih temeljih politične in idejne enotnosti vsega našega ljudstva, na temeljih ustvarjalnega in neposrednega sodelovanja delovnih ljudi pri upravljanju z družbenimi sredstvi nam bo pot v novo obdobje mnogo lažja. Tudi v prihodnjem obdobju bodo osnovne naloge naše gospodarske politike hiter in skladen gospodarski razvoj na vseh področjih, skrb za večjo proizvodnost dela in prizadevanje za nenehno boljšanje naše življenjske ravni, hkrati s krepitvijo materialne osnove samoupravljanja. Naš izhodni položaj pa je to pot mnogo boljši kot pred nekaj leti, saj je na primer naša industrija sedaj že 2,7-krat močnejša kakor leta 1952, naš dohodek pa se je med IV. in V. kongresom letno povečal za približno 11%.

Gospodarski razvoj bo v prihodnje terjal večjo skrb pri vsebinskem izpopolnjevanju gospodarskega sistema, nadalje intenzivnejše znanstveno raziskovalno delo, širše uporabljanje dognanj sodobne znanosti in tehnike, množično strokovno izobraževanje delovnih ljudi, gospodarsko sodelovanje, specializacijo in združevanje, razvijanje sodobne kmetijske proizvodnje, smotrnejše uveljavljanje socialističnega načela nagrajevanja po delu, sodelovanje kolektivov in komun pri delitvi družbenih skladov, pomoč manj razvitim področjem v državi in razvijanje tistih dejavnosti za

S KONFERENCE ZVEZE KOMUNISTOV V LITOSTROJU

Neizpodbitni uspehi

NEIZPODBITNO JE, DA SO KOMUNISTI LITOSTROJA V PRETEKLEM LETU DOSEGLI LEPE USPEHE! TI SE ODRAŽAJO V POVEČANI PROIZVODNOSTI, IZVRŠEVANJU PLANSKIH NALOG, VELIKI MORALNO-POLITIČNI ENOTNOSTI KOMUNISTOV, USPEŠNEM IDEOLOŠKO-POLITIČNEM IZOBRAŽEVANJU, KREPITVI ENOTNOSTI IN NAPREDKA CELOTNEGA KOLEKTIVA IN V NAŠI PRIPRAVLJENOSTI, DA PO KRITIČNI ANALIZI SVOJEGA DELA V PRETEKLEM OBDOBJU NAPNEMO VSE MOČI ZA ŠE VEČJI NAPREDEK VSEH POLITIČNIH ORGANIZACIJ V PODJETJU NA ČELU Z ZVEZO KOMUNISTOV IN ZA DOSEGANJE ŠE BOLJŠIH REZULTATOV PRI IZPOLNJEVANJU PLANSKIH NALOG.

V nedeljo, dne 27. aprila, je bila v poslopju naše IKS redna letna konferenca Zveze komunistov Litostroja. Razen članov so se je udeležili tudi člana okrajnega komiteja ZK Janez Hočevar in inž. Ivo Klemenčič in član občinskega komiteja ZK inž. Vitja Rode. Navzoči so bili tudi zastopniki tovarn, s katerimi Litostroj tesneje sodeluje, in sicer: »Prvomajske« iz Zagreba, »Dekorativen« iz Ljubljane, »Ljubljana-transporta« iz Ljubljane, »Unitasa« iz Ljubljane, »Uljanika« iz Pulja, »Strojne tovarne« iz Trbovelj, »Brodogradilišta 3. maj« z Reke, »Metalne« iz Maribora, »Rade Končarja« iz Zagreba, »Dura Đakovića« iz Slavonskega Broda, Železarne z Raven, Železarne Jesenice, Železarne Store, »Iskre« iz Kranja, »Leka« in »Uniona« iz Ljubljane, pa še zastopniki osnovne šole »Hinka Smrekarja« in osnovne organizacije ZK terena Litostroj.

POROČILO SEKRETARJA

V slovesnem razpoloženju je konferenco otvoril in poročal o delu ZK sekretar TK ZKS tovariš Jože Dimnik. V svojem poročilu je povedal med drugim, da kljub občutnemu porastu proizvodnosti v letu 1959 v primerjavi z letom 1955 z doseženimi rezultati ne moremo biti povsem zadovoljni. Vzroke za manjše proizvodne uspehe moramo iskati v nesmotrni izkoriščenosti notranjih rezerv v podjetju, nezadostni delovni disciplini in premajhnem čutu odgovornosti posameznikov ali skupin do nalog, ki so jim zaupane. Zlasti je grajal izostanke z dela in ugotovil, da smo imeli lani zaradi tega po povprečno plačani uri približno 6 milijonov 540 tisoč dinarjev izgube. Drugi razlogi za premajhno proizvodnost pa so v tem, da imamo v podjetju zelo različno in skoraj izključno individualno proizvodnjo. Nov položaj nastaja z uvajanjem maloserijske proizvodnje. Dotaknil se je tudi vprašanja našega izvoza. Poročal je, da se je le-ta rahlo povečal, kar pomeni za našo tovarno spričo izredno hude konkurence na svetovnih trgih lep uspeh.

ZA VEČJO STORILNOST

Sekretar TK ZKS se je nato obširneje dotaknil vprašanja, o katerem so komunisti med letom že večkrat razpravljali — vprašanja storilnosti dela. Naglasil je, da se odgovornosti za večjo storilnost ne more izogniti noben član kolektiva, ne glede na funkcijo ali položaj, ki ga ima v podjetju. Eden izmed glavnih vzrokov zastoja v tem pogledu so vselej, kor še vedno neurejeni medsebojni odnosi in fluktuacija vseh vrst delavcev, nadalje napačna politika nagrajevanja, nepravilno normiranje in postavljanje akordov itd. Pozval je komuniste, naj se temeljiteje pogledajo v vse zgoraj navedene težave in

v sodelovanju s svojimi osnovnimi organizacijami, vodstvom in upravo podjetja aktivno in pozitivno rešujejo kritične primere.

V nadaljevanju svojega poročila se je dotaknil tudi združevanja sorodnih gospodarskih podjetij, specializacij in podobnih oblik medsebojnega dela. Preudarno sklenjene pogodbe o sodelovanju lahko samo koristijo, saj lahko znatno prispevajo k povečani proizvodnosti vseh prizadetih.

NEPRISTRANOST IN PREUDARNOST PRI NAGRAJEVANJU

Pred kratkim smo tudi pri nas začeli uvajati ekonomske enote, o katerih se je med delavci razvila izredno živahna razprava. V to razpravo pa so se pomešale tudi vsakovrstne alarmantne vesti, ki jih širijo celo nekateri vodilni člani našega kolektiva. Lani je vodstvo podjetja vložilo precejšnje napore v to, da bi pravilno urelo politiko nagrajevanja in stimulacije vseh članov kolektiva. V skupnih težnjah za večjo proizvodnost pa ne morejo obstajati nobena posebna merila pri preseganju norme ali akorda, zlasti ne pri odmerjanju višine delavčevih prejem-

leženci. Razen tega pa je 132 članov kolektiva obiskovalo 26 raznih tečajev, seminarjev in posvetovanj izven podjetja. V začetku letošnjega leta je bila v podjetju organizirana tudi večerna industrijska šola, ki jo obiskuje 139 delavcev. V letošnjem šolskem letu ima Litostroj 114 študentov. Litostroj namerava v prihodnje še bolj povečati skrb za izobrazbo svojih delavcev. Tovariš Dimnik je kritiziral nepravilne kriterije pri izbiri kandidatov za razne strokovne prakse v inozemstvu. Poudaril je, da je treba v takih primerih obravnavati vse člane kolektiva enako.

Večjo skrb, zlasti v zadnjih letih, posveča naše podjetje tudi stanovanjski izgradnji. Do konca leta 1961 bo podjetje skupaj z združniki zgradilo 293 stanovanjskih enot, od tega 217 družinskih stanovanj, 30 garsonjer in 46 sob. Iz sklada skupne porabe je

Razprava v politično-ideološki komisiji

V politično-ideološki komisiji, ki je zasedala v mali kino dvorani, so razpravljali predvsem o medsebojnih odnosih med posa-

podjetje samo lani prispevalo za gradnjo skoraj 58 milijonov dinarjev.

Tovariš Dimnik se je dotaknil tudi našega časopisa in poudaril pomembno vlogo, ki jo ima glasilo; pozval je komuniste, naj se v njem pogosteje oglašajo in pišejo o vseh perečih zadevah.

124 NOVIH KOMUNISTOV

Pohvalil je nadalje delo mladinske organizacije, hkrati pa kritiziral nekatere slabosti, ki jih bo treba čimprej odpraviti. Povedal je tudi, da je bilo lani sprejetih v ZK v naši tovarni 124 mladih delavcev.

V zvezi s poglabljanjem enotnosti komunistov je omenil, da so se vsi smernice komiteja zaustavile pri sekretarjih in sekretariatih osnovnih organizacij ZK, tako da niso prišle do vseh članov ali pa so jih posamezni funkcionarji pri prenašanju površno ali napačno tolmačili. Za vse naše sekretariate je značilna počasnost pri reševanju problemov. Ti so dolžni, da na vsak pozitiven ali negativen pojav v podjetju čim hitreje reagirajo, ga analizirajo in brž tudi rešijo.

Tovariš Dimnik je nato navedel nekaj podatkov, ki pričajo o študiju programa ZKJ, o večerni politični šoli in o raznih seminarjih za mlade komuniste.

Ob koncu svojega poročila je z veseljem ugotovil, da so se naši stiki s terenom in komuno poglabili in je to sodelovanje vsak dan tesnejše.

kretarje osnovnih organizacij ZK, ki se ne zmenijo preveč za mladinske sestanke in konference.

O mladinskem vprašanju je obsežneje spregovoril tudi predsednik Kluba mladih proizvajalcev FRANC JURAK. Povedal je, da iz Kluba odhajajo kadri, ki ostajajo pri svojem delu le na ravni poslušalcev raznih predavanj. KMP pogrša zlasti sodelovanja z mlado tehnično inteligenco.

O šolskem športnem društvu je govoril LUDVIK LAH. Povedal je, da so ustanovitev šolskega športnega društva pozdravili vsi in da društvo že zdaj dosega lepe uspehe. Razen tekmovalnosti so učenci opravili na športnih objektih še 30.000 prostovoljnih ur. Po njegovem naj bo šolsko športno društvo samostojno in naj sodeluje s tovarniškim športnim društvom samo na tekmovalnih.

O problemih organizacije SZDL in drugih organizacij na terenu ter njihovi povezavi s tovarniškimi organizacijami je govoril OSKAR BRAZ, ki je naglasil, da se delo, naloge in odgovornosti terenskih organizacij ne prestopajo večja, da pa pri tem nimajo dovolj podpore Litostrojčanov, niti ne članov Zveze komunistov. Člani ZK ne obiskujejo dovolj redno raznih pomembnih sestankov na terenu; zaradi tega terensko delo marsikje vodi. Pohvalil pa je uspešno sodelovanje terenskih organizacij s šolo »Hinka Smrekarja«.

Zanimivega vprašanja se je dotaknil ANTON ROBEŽNIK. Govoril je o ustanavljanju novih servisnih delavnic na našem terenu in poročal, da smo na tem področju dosegli že lepe uspehe. Kljub temu pa so potrebe prebivalcev po servisnih uslugah še vedno zelo velike in jim bo moralo naše podjetje nuditi ne le materialno, temveč tudi materialno pomoč. Povedal je tudi, da bo vprašanje otroškega vrta na našem terenu kmalu rešeno.

O aktiviranju mladine je govoril ANDREJ MLINAR, ki je med drugim predlagal, da naj posredujejo mladim komunistom še več sistematične vzgoje in jih zadržimo s konkretnimi nalogami. Mladina potrebuje več proizvodnih konferenc.

MILAN VIDMAR je dejal, da politično delajo največkrat samo sekretarji osnovnih organizacij; predlagal je, naj se težišče dela prenese na vse člane ZK.

VINKO JENKO se je dotaknil perečega vprašanja, o katerem bo treba še mnogo razmišljati. Govoril je o vlogi in delu komunistov v naših bodočih ekonomskih enotah.

O izobraževanju delavcev in nadaljnjem šolanju zaradi čim večje razgledanosti članov našega kolektiva je govoril direktor IKS PAVEL PERKO. V svoji razpravi je opozarjal na prihodnje potrebe tovarne po novih kvalificiranih kadrih in predlagal načrt bodočega strokovnega izobraževanja.

Socialni delavec BORIS BRATINA je razpravljal o medsebojnih odnosih v tovarni in med drugim dejal, da bo treba v prihodnje temu vprašanju posvetiti mnogo več pozornosti kot (Nadaljevanje na 2. strani)



kov, če so osnove za to realne. Naglasil je, da sta pri predlogih za ureditev plače, napredovanje, dodeljevanje dela in njegovo objektivno ocenjevanje potrebna popolna nepristranost in pameten preudarek. Za še večjo proizvodnost pa se bomo morali boriti tudi s povečano skrbjo za strokovno izpopolnjevanje naših delavcev. Povedal je, da je naše podjetje samo v preteklem letu organiziralo 7 različnih tečajev s 142 ude-

meznimi organizacijami v podjetju, nadalje o povezavi s terensko organizacijo »Litostroj«, izobraževanju in tisku.

Prvi je prošil za besedo predsednik naše mladinske organizacije MIHA ZILAVEC. Govoril je o nepravilnih odnosih, ki jih imajo starejši do mlajših članov Zveze komunistov. Obratna vodstva naj bolj podprejo prizadevanja aktivnejših mladincev, ki naj bi jim nudila več strokovne in politične pomoči.

Tovariš SMERKOL se je zavzel za to, da bi mladinci v okviru svoje organizacije prirejali več ekskurzij v sorodna podjetja in si tako širili svoje obzorje. Menil je tudi, da bi bilo treba naši mladinski organizaciji nuditi več sredstev, kot jih nudijo Klub mladih proizvajalcev. Za njim je govoril Stefan JURAK, ki je naglasil, da potrebuje Klub mladih proizvajalcev finančna sredstva, ki jih bo smotrno uporabljal.

O tesnejšem sodelovanju med ljudsko mladino in ZK je govoril tudi IVO MARČETKO. Predlagal je, naj damo mladini konkretne naloge — sprva manjše, potem pa čedalje odgovornejše, da bi se tako usposabljala za svoje nadaljnje politično delo. Govornik je grajal nekatere se-

dviganje splošne življenjske ravni, ki še zaostajajo.

Bolj ko se približujemo svetovni ravni gospodarstva, vse bolj in bolj se povezujejo tudi v mednarodno ekonomiko. Vzporedno s tem naraščajo tudi naše zunanje politične naloge: Jugoslavija se bo še nadalje zavzemala za antikolonialno politiko in za sodelovanje med vsemi naprednimi silami sveta. Peti kongres SZDL pomeni tudi nov prispevek za razvoj in napredek socializma v

svetu. Tuje delegacije iz več kot 40 držav in z vseh kontinentov, zlasti pa delegacije na novo osamosvojenih ozemelj in mladih držav so nas s svojimi obiski povezale s svojimi ljudstvi in njihovimi težnjami in nam s svojo navzočnostjo izpričale naklonjenost, ki tudi nas obvezuje. Kongres SZDL je bil po tej plati najbolj živahen in dosleden uveljavitev načela o aktivni koeksistenci narodov v duhu njihovih naprednih in miroljubnih teženj.

KRITIKE IN POBUDE KOMUNISTOV V RAZPRAVI

(Nadaljevanje s 1. strani)

doslej in tudi tesneje sodelovati pri tem z našo kadrovsko službo.

Predsednik sindikalne organizacije STANE VOGELNIK je članom politično-ideološke komisije govoril o povezavi sindikalne organizacije z Zvezo komunistov in o težnji, da tudi sindikat najde čim večje možnosti za povezavo z ekonomskimi enotami. Politične in druge organizacije v tovarni naj se tesneje povežejo z organizacijami tistih podjetij, s katerimi Litostroj sodeluje.

Član okrajnega komiteja Ljudske mladine Slovenije tovariš REMEC je izrekel naši mladinski organizaciji vse priznanje in povedal, da precej litostrojskih mladincev sodeluje tudi v mladinski organizaciji izven podjetja, kjer so zelo aktivni. Za večjo aktivizacijo mladine v podjetju samem pa bi morali pokazati zanimanje tudi posamezni mojstri in mladim omogočiti hitrejši politični razvoj.

O našem glasilu je poročal PETER LIKAR. Med drugim je dejal, da dopisujejo v časopis predvsem delavci, vse premo pa še inženirji in tehniki. Povedal je, da je čedalje več pobud od spodaj, da bi časopis izhajal kot štirinajst dnevnik; opozoril pa je, da so za tak prehod potrebni razvoj, tehten preudarek in vzgoja novega novinarskega kadra.

O delu tovarniškega komiteja ZK je govoril član občinskega komiteja

ZK STANE PETERCA, ki je med drugim opozoril na vlogo komunistov v ekonomskih enotah ter priporočal našemu komiteju, naj bi se v prihodnje še bolj posvečal delu in problematiki osnovnih organizacij in njihovim problemom. Komunisti bi se morali bolj zanimati za vprašanje gospodarskega napredka v tovarni, o katerem bi morali biti tudi bolj informirani.

O podobnih problemih kot tovariš Peterca je govoril tudi član občinskega komiteja ZK VITJA RODE in naglasil, da morajo komunisti zavzeti odločna stališča v vseh gospodarskih vprašanjih podjetja. To je še posebej dolžnost komunistov, ki so na vodstvenih položajih. Tovariš Rode je članom ZK priporočal, naj se bolj poglobijo v vprašanje ekonomskih enot in v odnose s komuno. Prav tako je svetoval uredništvu našega časopisa, naj se še tesneje poveže z občino in njenimi problemi; hkrati je pohvalil dosedanja prizadevanja uredništva.

Med zasedanjem je prispela v dvorano mladinska partizanska patrulja, ki so jo udeleženci burno pozdravili.

Ob koncu je spregovoril še delegat »PRVOMAJSKE« iz Zagreba in izrazil željo, da bi v prihodnje še tesneje sodelovali.

Po končani razpravi v politično-ideološki komisiji so se člani obeh komisij združili in nadaljevali svoje delo na skupni plenarni seji.

svoje kapacitete in da se je po drugi strani močno dvignila produktivnost dela, zahvaljujoč novi tarifni politiki. Kaže torej, da smo znotraj podjetja podcenjevali svoje zmožnosti in da jih še vedno ne poznamo dobro. Inž. Klemenčič je potem govoril še o kmetijstvu, v katerega sedaj ljudski odbori vlagajo več sredstev. Enako bo treba skrbeti za razvoj trgovine, obrti in gostinstva, ker le skladni razvoj vseh gospodarskih panog omogoča resničen dvig življenjske ravni. Nato se je s svojimi besedami zadržal pri kritični oceni stanja v Litostroju, o katerem je dejal, da je bil grajen za individualno proiz-

je še, da naj odgovorni v podjetju poskrbe za priučenje kadrov v podjetju samem, ker je dosedanj šolski sistem tako rekoč že izrojen. Treba je čimprej usposobiti ljudi za razna dela, tako da bomo z manj truda dosegli čim več, pri tem pa omogočiti delavcu osebni razvoj do vseh stopenj izobrazbe. »Vse to je naloga članov ZK,« je zaključil inž. Klemenčič.

Nato so si sledili delegati ULJANIKA iz Pulja, ZELEZARNE JESENICE in ISKRE iz Kranja, ki so zaželeli partijski organizaciji mnogo uspeha pri reševanju vsakdanjih problemov in tesnejšega medsebojnega

vseh proizvodnih sil in uresničitve proizvodnih nalog.

7. Tudi v prihodnje morajo osnovne organizacije ZK skrbeti za pomlajevanje in številčno večanje naše zveze. Novim članom ZK pa morajo posvečati več pozornosti. Tako moramo organizirati stalne seminarje za ideološki dvig mladih komunistov in jim dajati naloge, ki bodo ustrezale njihovi zmogljivosti.

8. V okviru Delavske univerze v Šiški morajo člani ZK z osebnim zgledom mobilizirati čim bolj množično udeležbo na njih. Skrbeti pa morajo tudi za osebno ideološko izpopolnjevanje.

9. V letošnjem letu bomo za člane ZK našega podjetja organizirali skupno z občinskim komitejem ZK poseben oddelek večerne politične šole.

10. Politični aktiv podjetja bo proučil predlog tovariša Pavla Perka o nadaljnjem strokovnem dviganju kadrov v podjetju.

11. Tudi v prihodnje bo ZK posvečala organom samoupravljanja posebno skrb. V njih mora zavzemati v vsakem pogledu vidnejše mesto mladina. Posebno skrb morajo osnovne organizacije ZK posvetiti tudi razvoju samoupravnih organov v ekonomskih enotah, to je ODS.

12. Tudi v prihodnje si bo treba intenzivno prizadevati, da preidemo vsa vprašanja v zvezi z našim proizvodnim programom. Brezpogojno je treba obdržati in še naprej razvijati turbinsko in ostalo hidromehansko proizvodnjo. V ta namen je potrebno navezati tesnejše stike z industrijami tovrstne proizvodnje in izkoriščati njihove izkušnje. Se nadalje moramo skrbeti, da naš program proizvodnje izpopolnjujemo z večjim obsegom maloserijske in serijske proizvodnje.

13. V zvezi z EE je potrebno: določiti njihove dolžnosti in pravice, dopolniti pravila podjetja in določiti pravice in dolžnosti ODS, kot samoupravnih organov v EE.

14. V našem nadaljnjem poslovanju je potrebno posvetiti posebno skrb kakovosti naših izdelkov in rokoma izdelave.

15. Podjetje naj še v naprej teži za sodelovanjem oziroma kooperacijo s sorodnimi podjetji. To sodelovanje pa naj podjetja ne pripelje v podrejen položaj. Podjetje ima vse pogoje, da prevzame pobudo za skupno nastopanje na domačem in tujem tržišču. Odnosi med kooperatni morajo biti korektni in odkriti.

16. Tudi v prihodnje moramo nenehno delati na izpopolnjevanju nagajevanja po učinku, posebno pa ga moramo razvijati v ekonomskih enotah.

Premijski pravilnik in vse ostale pravilnike o stimulaciji je treba urediti tako, da bodo upravičenci te vrste stimulacije ali nagajevanja čimbolj zainteresirani za večje prizadevanje pri delu; zavedni pravilniki naj bodo vsakemu jasni in razumljivi. Izogibati pa se moramo vsaki površnosti pri nagajevanju in stimulaciji.

17. Komunisti, ki stanujejo na litostrojskem ali drugih terenih, morajo v prihodnje aktivneje sodelovati v množičnih terenskih organizacijah.

18. Razvijanju in napredku stanovanjske skupnosti bo v raznih pogledih podjetje tudi v bodoče nudilo gmočno pomoč.

19. Člani ZK, zaposleni v podjetju morajo aktivno sodelovati v akcijah aktivov komunistov po stanovanjskih blokih.

20. Tovarniško glasilo bo močan mobilizator vseh sil v podjetju in na terenu le, če bodo člani ZK v večji meri pri njem sodelovali in prispevali k njegovim vsebini. Prileg obravnave tovarniških vprašanj naj naše glasilo tudi v bodoče aktivno posega v dogajanja na bližnjem terenu in v komuni.

NOVI KOMITE

Na letni konferenci ZK Litostroja je bil izvoljen nov tovarniški komite. V njem so: Ljubo Božič, Dušan Brglez, Jože Čretnik, Franc Černivec, Marija Dolinar, Jože Dimnik, Anton Gosar, Matej Gelemanovič, Ančka Jager, Stefan Jurak, Boris Kalčič, Vladimir Kovač, Anton Kovačič, inž. Adrian Kumar, Vili Markuš, Sonja Mravljia, Janez Preselj, Zvonja Tepina, Stane Vogelink, Milan Vidmar, Roman Zupanc.

V revizijski komisiji pa so: Pavel Perko, Rudi Jesenšek in Avgust Bokal.

Za sekretarja TK ZKS je bil ponovno izvoljen tovariš Jože Dimnik.

Casopis »Litostroj« izhaja mesečno v nakladi 3.500 izvodov — Ureja ga uredniški odbor — Odgovorni urednik Peter Likar — Telefon uredništva 39-011 do 39-019, interno 343 in 438 — Cena posameznik številki v prodaji 10 din — Poština plačana v gotovini — Rokopisov ne vračamo — Tiskarska CZP Primorski tisk v Kopru

Razprava v gospodarski komisiji

V gospodarski komisiji, ki je vključevala tudi delavsko samoupravljanje, se je oglasilo k besedi mnogo diskutantov.

Predsednik komisije JOŽE KUŠAR je uvodoma nakazal teme, ki so usmerjale razpravo. Govorniki so razpravljali o proizvodnji in njenem programu, o kadrovski problematiki in tarifni politiki, o družbenem in delavskem samoupravljanju.

Prvi je stopil pred mikrofonom tovariš MARTIN EINHAUER, ki je govoril o razvoju in delu pločevinarne in o stimulaciji njenih delavcev, ki delajo po normah oziroma v režiji.

STANE LEVIČAR je poudaril, da je stimuliranje dela samo po normi preveč enostransko in lahko tudi škodljivo, ker ne usmerja delavca k racionalnemu izkoriščanju stroja in orodja in h kvalitetni izdelavi. Predlagal je elastičnejšo ureditev pravilnikov, ki bi upoštevala umsko in fizično delo v enaki meri.

Po pozdravu delegata »METALNE« iz Maribora je govoril DUSAN BRGLEZ. Omenil je najprej problematiko izvoza, ki jo je že opisal v 3. številki glasila »Litostroj«, nato pa se je dotaknil še problema fluktuacije v vrstah projektantov in konstruktorjev, ki zelo negativno vpliva na delo pri izvozu. Obširno je razčlenil pereči problem gradnje turbin doma ob sočasnem neutemeljenem uvozu enakih strojev iz tujine, kar lahko popolnoma ohromi izvoz le-teh, čeprav so se možnosti zanj povečale s kreditiranjem naše države tujini. Tuje kredite, namenjene nam, pa bi morali po njegovih besedah izkoriščati predvsem v tistih industrijskih panogah pri nas, ki nimajo še zaokrožene proizvodnje na svojem področju, kot je to primer pri hidravličnih strojih.

Za njim je govoril delegat STROJNE TOVARNE IZ TRBOVELJ, ki je izrekel željo, da bi se obe naši tovarni tesneje povezali tudi po svojih partijskih organizacijah.

Glavni direktor Litostroja IVAN KOGOVSEK je zaželel pri vprašanju organiziranja novih ekonomskih enot, porazdelitve odgovornosti in pooblastil tem enotam ter oblikovanja novih samoupravnih teles, ki bodo odločala v okviru novo ustanovljenih enot po podeljenih pooblastilih. Po njegovem naj bi nove enote imele čim večjo samostojnost, vendar naj bi delitev dohodkov ostala v razmerju z delitvijo plačnih fondov, da ne bi prišlo do pojavov destimulacije. Prav tako naj bi enote samostojno razpolagale s fondi, kot sedaj tovarna. Nadalje je dejal, da je dosedanja tarifna politika destimulativno vplivala na visoko sposobne strokovne kadre. Podjetje mora zaživeti z reševanjem svojih lastnih problemov, to je z boljšo kvaliteto, ugodnejšimi konkurenčnimi cenami in krajšimi trdnimi dobavnimi roki, ne pa da iščemo vzroke za zastoj samo izven nas. Situacija je treba sanirati s smelnimi ukrepi, z borbo proti negativnim pojavom, z dotokom novega kadra, ki bo kos nalogam, s stalnim izobraževanjem in vzgojo novega kadra, a to že takrat, ko je še na fakulteti. Svoja izjava je zaključil s priporočilom, naj se Litostroj ne bi več ukvarjal samo z izdelavo posameznih strojev, ampak naj bi sodeloval z nekaterimi drugimi podjetji pri izdelavi kompleksnih naprav, kajti kupci investicijskih naprav na svetovnem trgu hočejo kompletne opreme.

Predsednik delavskega sveta FRAN ČERNIVEC je razpravljajal o bodočem delu samoupravnih organov pri ustanavljanju novih ekonomskih enot v luči dosedanjih izkušenj. Poleg določitve novih pravic in dolžnosti znotraj ekonomskih enot je treba izdelati tudi poslovniške za nova samoupravna telesa. Mišljenja je, da ne sme biti preveč teles, ker bi vse poslovanje postalo neokretno, prepočasno. Poslovniki naj tudi točno določajo odnose do bodočega centralnega delavskega sveta. Z delom bo treba pohiteti, kajti dan volitev, določen za 17. maj, ni več daleč. Tovariš Černivec je nazadnje zavrnil nepravilne trditve v »Delu« o nekaterih sklepih zadnjega zasedanja delavskega sveta, poudarjajoč, da je naše podjetje na vseh področjih s svojo komuno tesno povezano.

Zatem so si pred mikrofonom sledili delegati tovarn ĐURO ĐAKOVIČ iz Slavonskega Broda ter PRVOMAJSKE in RADE KONČARJA iz Zagreba. Vsi trije so izrazili željo, da bi njihove tovarne in Litostroj tesneje sodelovali, in to ne le gospodarsko, temveč tudi politično. Delegat Prvomajske je obširno razložil, kako si prizadevajo reševati probleme, ki so v mnogočem podobni našim, vtem ko je delegat Rade Končarja poudaril, da bi tudi predpisi o delitvi dohodkov med družbo in podjetji morali biti takšni, da bi stimulirali težnjo po kvalifikaciji delavcev na postopnem in vztrajnem moderniziranju strojne opreme.

Inž. IVO KLEMENČIČ, delegat okrajnega komiteja ZK, je dejal, da je diskusija nakazala probleme, ki so značilni za sedanjo fazo našega gospodarskega razvoja. Sedanji petletni plan, ki je bil po predvidevanjih nedvomno visoko postavljen, bo verjetno zaključen že v štirih letih. To kaže, da so podjetja bolje izkoristila



Gostje v razgovoru z nekaterimi Litostrojčani

vodnjo, ki danes hromi večji polet. Potrdil je pravilnost sedanje njegove preusmeritve na maloserijsko proizvodnjo nove strojne opreme, kar bo edino povečalo sedanji dohodek, ki je globalno odločno prenizek. Za vsako ceno bo treba rešiti v tej zvezi problem druge izmene, da bo poslovanje podjetja rentabilnejše. Dodal

sodelovanja med podjetji.

Zadnji je pozdravil konferenco upokojenec JANEZ KREČ, ki je v imenu vseh upokojencev povedal, da še vedno živijo s podjetjem in se močno zanimajo zanj in da bo šlo vse dobro naprej, samo če bodo komunisti hodili dalje neomajno po poti socializma.

Sklepi letne konference

Po poročilu in plodni razpravi v komisijah je konferenca sprejela sklep, da novo izvoljeni tovarniški komite izdela sklepe in napotke za nadaljnje delo tovarniškega komiteja in osnovnih organizacij ZK v podjetju.

Te sklepe je tovarniški komite uredil in sprejel dne 28. aprila 1960. Tu jih povzemamo skoraj v celoti:

1. Sekretariat osnovnih organizacij ZK, kot operativni organi osnovnih organizacij morajo v bodoče postati zares pravi mobilizatorji vseh družbenih organov in političnih organizacij zaradi čim večje enotnosti akcij na področju svoje ekonomske enote. V ta namen naj se sekretariati sestajajo izven delovnega časa in ne v polurnem dopoldanskem odmoru.
2. Sekretariati osnovnih organizacij

morajo skrbeti za konkretne zadolžitve posameznih članov ZK in izvajanje njihovih nalog stalno nadzirati. Razen tega morajo osnovne organizacije ZK težiti tudi za tem, da vsi člani ZK aktivno sodelujejo v razpravah na sestankih osnovnih organizacij. Komunisti morajo skrbeti za konstruktivno kritiko ne le komunistov, temveč vseh članov kolektiva. Vedno in povsod pa morajo osnovne organizacije ZK in prav tako tudi posamezni komunisti voditi boj proti vsem, ki hočejo svobodno izražanje mnenj zavirati in dušiti.

3. Za uspešnejše delo sekretariatov in sekretarjev osnovnih organizacij bomo skupno z občinskim komitejem ZK organizirali seminar, na katerem se bodo sekretarji in

posamezni člani sekretariata spoznali z metodami dela sekretariata in osnovne organizacije ZK.

4. Člani ZK morajo biti pobudniki za uresničevanje sklepov, ki jih je sprejel občni zbor sindikalne podružnice Litostroj.

5. Tovarniški komite ZK mora v prihodnje nuditi še večjo pomoč osnovnim organizacijam kot doslej. Nadaljevati moramo s prakso, da se sekretarji osnovnih organizacij na skupnem sestanku s TK seznanjajo z najaktualnejšimi problemi tovarne. Želimo, da vsak član kolektiva spozna vso tovarno, kar bo prispevalo tudi k uspešnejšemu delu ekonomskih enot.
6. Pri delu ekonomskih enot se mora organizacija proizvodnih konferenc v teh enotah razviti v stalen in močan faktor za mobilizacijo

Nabrusimo kose ...

Dne 15. aprila je krenila na tradicionalni pohod po znanih partizanskih krajih tudi litostrojska patrulja, ki jo je sestavljala petčlanska mladinska skupina. Pohod patrulje je bil prirejen v počastitev Dneva borca, povezan pa je bil tudi s petnajsto obletnico osvoboditve Ljubljane. Udeležil se ga je tudi naš dopisnik Marjan Stancar, ki je pohod takole opisal:

»Rosilo je, ko smo krenili na pot. Zato smo se podvzicali. Korak



nas je vodil po cestah in blatnih poljih. Po spolzki cesti smo prispeli v Rašico. Tam je stal v meglo zaviti spomenik, ki so ga po-

stavili v spomin tamkaj ustanovljenemu Kamniškemu bataljonu. Pred njim smo se ustavili in padlim borcem izstrelili častno salvo iz petih pušk. Često smo se med potjo pogovarjali tudi z vaščani o življenju med okupacijo. Ko smo nekega dne govorili z nekim kmetom, so se mu med pripovedovanjem o težkih dneh udrle solze po obrazu. Nadaljevali smo pot skozi Smlednik in Medvode, povzpeli smo se na Govejek in Toško čelo in se vračali skozi Podutik čez Vič v Ljubljano na Trg narodnih herojev. Vso pot, med katero smo kdaj pa kdaj zapeli kakor partizansko pesem, smo se ustavljali ob partizanskih spomenikih in v spomin padlim borcem izstreljevali salve.

Ko so se naši mladinci 17. aprila vrnili s pohoda, so prišli tudi na konferenco Zveze komunistov Litostroja, kjer so raportirali in kjer so jih člani ZK navdušeno pozdravili.

NAŠIM DOPISNIKOM

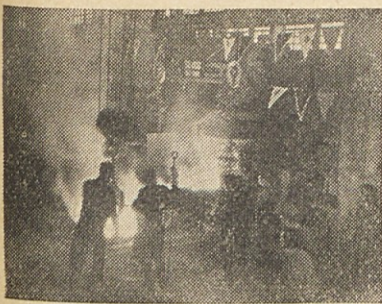
Bodite kratki in stvarni! Uredništvo vam bo pomagalo pri vašem prizadevanju.

Občinski sindikalni svet je pregledal svoje delo

Dne 22. aprila tega leta je imel v prostorih kina Šiška svoj redni letni občni zbor občinski sindikalni svet Šiške. Med drugimi gosti se ga je udeležil tudi sekretar republiškega sindikalnega sveta France Boršnik.

Zaključno poročilo o delu sindikalnega sveta je podal predsednik Janez Barlič, ki je temeljito orisal vse probleme, na katere so v pretekli mandatni dobi naletele posamezne komisije sveta. Delovanje sindikalnega sveta v pretekli mandatni dobi je bilo močno razgibano. Edinole komisija za kulturo in prosveto ni dosegla zaželenega uspeha. V razpravi so številni govorniki govorili predvsem o problemih v njihovih podjetjih: o težavah, ki jih imajo žene-matere, o letovanju delavcev in o perspektivah počitniške skupnosti, o potrebi organiziranja centralnega obrata za družbeno prehrano, o potrebi kompleksnega reševanja problemov na delovnih mestih itd.

Za uspešno kulturno-prosvetno delo najboljših sindikalnih podružnic je občinski sindikalni svet podelil diplome in denarne nagrade štirim podjetjem, med katerimi je tudi Litostroj.



Stekla je 10.000. šarža

Lep jubilej v livarni jeklene litine

10.000. šarža

Dne 10. aprila je stekla iz električne tališne peči v livarni jeklene litine 10.000. šarža. Lep jubilej so delavci proslavili z majhno svečanostjo. Okrog 12. ure so se zbrali ob okrašenih peči in predrli odprtino, iz katere je stekla žareča specialna litina prokron 2L, ki so jo vili v model vodilne lo-

pate za HE Split. Celotna šarža je tehtala približno 4 tone.

Električna peč je začela obratovati septembra 1951. Od takrat do danes so stali v njej 42 milijonov 620 tisoč 684 kg bruto oziroma 18.509.874 neto kg različnih vrst jekla. Najtežji ulitek, krmen statva za puljsko ladjedelnico, je tehtal 22 ton. Razen tega so v livarni jeklene litine izdelali še druge komplicirane ulitke, ki jih druge jugoslovanske železarnice niso mogle sprejeti, n. pr. različna komplicirana ohišja in ustnike parnih turbin, Francisove, Peltonove in Kaplanove tekače, spiralna ohišja, velike grebenjake in podobno.

Pomembno je naglasiti, da vseh devet let ni bilo pri peči nobene smrtni, niti kakšne hujše nesreče, kar je celo v evropskem merilu lep uspeh.

Poiskali smo enega prvih litostrojskih livarjev FRANCA NARBEJA, ki je bil prisoten pri vlitju prve šarže. Takole je povedal:

»Ko sem se leta 1951 vrnil s 7-mesečne prakse v Nemčiji, sem želel oditi na dopust. Takratni sekretar pa me je poslal kar na delo. Rekel je, da so strokovne moči zelo potrebne, ker bo kmalu otvoritev livarne. In res je bila peč in vse ostalo ob koncu septembra pripravljeno. V tovarno je prišel tudi tovariš Tito, ki se je zelo zanimal za potek litja. Okrog 16 smo takrat odprli peč. Vse se je izteklo srečno. Ob burnem ploskanju smo vili 1-tonski konicast zobčnik in 2-tonsko posodo za žlindro.«

Ob lepem jubileju izreka celotni kolektiv Litostroja iskrene čestitke in priznanje kolektivu jeklolivarne in še posebej njenim najstarejšim delavcem.

ZALOŽBA »LIPA«

Vlado Firm: USKOŠKA NEVESTA, zgodovinska povest. Opremlil Emil Marinšek. Broširano, 209 strani, 520 din.

Fran Erjavac: ŽIVALSKA PODOBE. Prireditelj: Nadja Ambrožič in Mija Bratoš. Opremlil in ilustriral Marijan Vojska. Broširano, 194 strani, 400 din.

Vlado Besednjak

Delavčevo zdravje naša velika skrb

Čeprav za sedaj še v tesnih in skromnih prostorih, opravlja naša ambulanta veliko in odgovorno delo, ko preprečuje in zdravi različna obolenja. Iz skromnih začetkov pred 12 leti se je do danes razvila v močno središče tovarniškega zdravstvenega delovanja in se bo, če bodo zagotovljena primerna finančna sredstva, razvijala še naprej. V razširjeni ali celo novi ambulanti bi lahko sprejemali tudi svojce Litostrojčanov.

Danes ima ambulanta splošni, rentgenski, zobni, fizikalni in laboratorijski oddelki, bolniško sobo in normalno zalogo zdravil. Funkcionalno pa se bo še izpopolnila.

Življenje in delo naše ambulante vodijo: 2 zdravnika splošne prakse in 2 dentista, njim pa pomaga še 11 zdravstvenih sodelavcev in računovodja.

Jasnejšo podobo delovanja ambulante dajejo nekateri statistični podatki. Ako delimo število vseh v enem koledarskem letu pregledanih s povprečjem članov kolektiva, tedaj zvemo, da je bilo leta 1957 opravljenih 8, leta 1958 7,52 in leta 1959 7,49 pregledov. V okrajnem merilu je povprečje 13 pregledov letno. Rentgenskih pregledov je bilo okrog 2600. Obiskov na domu je bilo lani 1859, leto dni prej pa 1100. Znatno porast obiskov je povzročila predvsem epidemija gripe. Tudi pregledi bolnikov v sami ambulanti kažejo, da je prav gripa tista, ki močno menja sliko obolenosti v posameznih letih.

Analiza statističnih podatkov kaže tudi moralno sliko nekaterih članov kolektiva, ki včasih prihajajo v ambulanto le na sprehod. To stanje se počasi, a vztrajno izboljšuje.

Če primerjamo število resnično obolelih po posameznih obratih, vidimo, da je na prvem mestu jeklolivarna, na drugem obdelovalnica itd. Po številu izgubljenih dni na enega bolnika pa je na prvem mestu pločevinarna. Taki podatki nam med drugim kažejo, kje je treba posvetiti posebno pozornost higijensko tehnični zaščiti.

N.D.

Pomembnejši sklepi DS

Delavski svet našega podjetja je na 24. redni seji dne 8. aprila 1960 soglasno potrdil zaključni račun podjetja, hkrati z zaključnim računom Delavskouslužbene restavracije, Kina Litostroj, Industrijske šole, Internata, Počitniškega doma v Fiesli in Mošenički Dragi za leto 1959. O vseh teh zaključnih računih smo v našem časopisu že poročali.

Delavski svet je hkrati odobril razdelitev čistega dohodka za leto 1959 po predlogu v poslovnem poročilu, prav tako pa tudi spremembo odstotnega razmerja delitve na sklade podjetja in osebne dohodke ter izplačilo 50 % mesečnega osebnega dohodka kot izplačilo osebnih dohodkov nad tarifno postavko. Za sklad združenih sredstev ObLO Ljubljana-Siška je odobril posojilo nerazporejenih sredstev v višini 5 milijonov din, za kar je treba podpisati ustrezno pogodbo.

Garancijska izjava pri Mestni hranilnici ljubljanski v korist Zavoda za varjenje LRS se podaljša za leto dni, in to za nabavo opreme v znesku 3 milijone dinarjev.

Upravni odbor je po sklepu delavskega sveta pooblaščen, da po lastni presoji odobri izplačila podpora in pomoči raznim družbenim organizacijam, vendar mora o takšnih odločitvah obvezno poročati na seji delavskega sveta.

Oglasila se nam je hidroelektrarna Moste

Pred kratkim se nam je oglasil kolektiv elektrarne Moste iz Žirovnice. Takole so nam pisali:

»Najlepše se vam zahvaljujemo za izkazano pozornost in pošiljanje časopisa vašega kolektiva.«

Z zanimanjem zasledujemo življenje v vašem kolektivu in še posebej razvoj in napredek tovarne, s katero smo tesno povezani. Dobavili ste nam turbine z vso ostalo opremo za naše elektrarne, opravljate nam stalne usluge s popravili, tako da se po tej strani medsebojno poznamo tudi z nekaterimi tovariši, ki sodelujejo s pripevki v časopisu.

Zelimo vam še nadaljnje uspehe pri delu, kakor tudi pri izdajanju časopisa, ki seznanja z napredkom vašega podjetja tudi naš kolektiv. Ponovno se vam za časopis najlepše zahvaljujemo in vas tovariško pozdravljamo!

KOLESAR

Uporabljalj kolesarske steze!

Zeleni pajčolan



Tudi v naše nasade in zelenice je dahnila pomlad in ovila bela tovarniška poslopja z zelenim pajčolanom. Da bi pomlad še polepsala, sta naša marljiva vrt-

narja Vikica Završnik in Alojz Terbežnik prijela za lopate in obdelala mnogo gredic, kamor sta nasadila okrasno cvetje in urenila cvetlične otočke in nasade.

Upravni odbor mora pripraviti tudi predlog za sestav komisije za izdelavo tarifnega pravilnika, ker se z uvedbo EE menjajo delovna mesta in s tem tudi nagrajevanje delavcev.

Delavski svet je nadalje sklenil, da bodo volitve v centralni delavski svet podjetja in v delavske svete ekonomskih enot dne 17. maja t. l. Hkrati je potrdil sestav volilne komisije in komisije za pripravo volilnih imenikov.

Potrjen je bil predlog upravnega odbora, da se ustanovi zastopstvo Litostroja v Sarajevu.

Občini Ljubljana-Siška je delavski svet odstopil 3 družinska stanovanja za nastanitev družin, ki bodo ob razširitvi cestišča na Celovski cesti ostale brez stanovanja, vendar samo za dobo 6 mesecev, nakar jih mora obvezno izprazniti.

Na 13. izredni seji dne 29. aprila 1960 je bil potrjen razpis volitev v delavski svet podjetja, delavske svete ekonomskih enot, delavske sveta sektorjev in delavski svet službe za l. 1960 po odobreni organizacijski shemi.

Za nabavo investicijskega pnevmatskega orodja iz prostega dela sklada amortizacijskih sredstev je bil odobren predlog za nakup deviz v znesku 11.243.850 din.

Iz sredstev republiškega sklada za izgraditev stanovanj bo podjetje najelo gradbeni kredit v višini 150 milijonov din za zgraditev blokov XV. in XVII., pri čemer se bodo anuitete izplačevale iz sredstev sklada za skupno uporabo.

Delavski svet je na tej seji odobril tudi izdajo jubilejnega zbornika ob 10. obletnici delavskega samoupravljanja v podjetju.

NAŠIM DOPISNIKOM

Pišite o problemih delovne discipline, organizacije dela, delovnih odnosih, HTZ in ukrepih vašega obrata za večjo storilnost!

Pišite o športni in kulturni dejavnosti! Pišite o racionalizatorjih! Opišite nove delovne postopke, ki bi lahko koristili tudi drugim.

Pokaži, kaj znaš!

uspela prireditel v domu IKŠ

Dne 3. aprila 1960 je pripravila kulturna komisija domovskega sveta v Domu učencev IS Litostroj prireditev »Pokaži, kaj znaš«, ki je bila nekakšen pregled dejavnosti učencev na kulturnem področju. Zanj se je prijavilo 12 učencev.

Prireditel je vodil Silvan Jogan. Strokovno komisijo so sestavljali Hrabroslav Premelč, Jožica Selakovič in Oskar Stih. Publikacija je prav tako izvolila svojo komisijo.

Vseh 60 točk sta dosegla kar dva nastopajoča: Alojz Filip, ki je recitiral Puškinovo pesem Črni šal in navdušil vse prisotne, in Jože Poljanec, ki se je predstavil kot pevec zabavne glasbe. Zapel je dve znani popevki. Eno od teh (Stidljiva serenada) je moral ponoviti.

Za prireditel so se prijavili tudi trije pesniki. Najboljši med njimi je bil Janez Primožič (Sonet nesrečne ljubezni), saj je s 56 točkami dosegel drugo mesto. Tretje mesto pa je osvojil Ivo Paradižnik za pesmi »Cvijete« in »Hrabri sin«.

Sledili so: Nikola Podrebarac — orglice, Rade Petković — recitaciji lastnih pesmi, Marijan Rot — petje popevk, Miha Trstenjak — petje dveh hrvatskih narodnih pesmi, Konrad Kosi — harmonika.

Ob koncu so člani strokovne komisije povedali svoje mnenje, predsednik kulturne komisije pa je razdelil knjižne nagrade.

G. T.

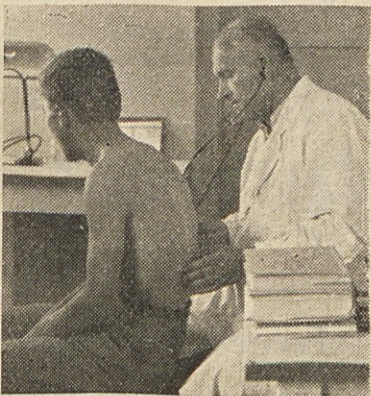
Sodobno gospodinjstvo

Izšla je druga letošnja številka »Sodobnega gospodinjstva«. Na svojih 32 straneh prinaša kopico zanimivega branja, zlasti za zaposlene žene in matere.

V začetku beremo članek o pomenu šolskih kuhinj za zdrav razvoj in boljše učne uspehe šolskih otrok. Mnogi starši bodo z zanimanjem prebrali članek o tem, kako so v Ljubljani v Slovenskih gorah znali narediti roditeljske sestanke zanimive in privlačne. Zaposlene žene, ki jim domače gospodinjstvo jemlje preveč časa, bodo v članku o servisni službi stanovanjske skupnosti lahko našle pot, kako bi tudi v lastni stanovanjski skupnosti brez posebnih težav prenesle posamezna gospodinjstva dela v servise. Tiste gospodinjke, ki same perejo v servisnih pralnicah, bodo vselej navodil za strojno pranje navadnega perila in perila iz umetnih vlaken.

V tej številki bodo lahko brali tudi o predlogu za boljši način izdelave kuhinjske emalirane posode in o posnemanju vrednega načina prodaje mesnih in mlečnih izdelkov v celjski samopostrežni trgovini.

S področja oblačnega beremo o novostih in pomanjkljivosti letošnjega sestaja mode in modne revije. Prav je, da se je revija spomnila tudi zakona



Dr. Klar pregleduje bolnika

o gospodinjstvih pomočnicah in objavila osnovna načela, ki se jih morata držati gospodinja in gospodinjstva pomočnica.

Druga številka prinaša tudi nadaljevanje in konec članka o gorivih, o kurjenju in o gospodinjstvih kurilnic. Ob pojavu prve domače peči na trajno gorenje je objavila članek o načinu kurjenja v taki peči.

Revija »Sodobno gospodinjstvo« izhaja mesečno. Izdaja jo Centralni zavod za napredek gospodinjstva v Ljubljani, Miklošičeva 4, kjer se lahko tudi naroči. Letna naročnina je 500.— dinarjev.

IZ SNOVANJA IN DELA DRUGIH



V Železarni Jesenice so dosegli lani 4.656.564.345.— dinarjev čistega dohodka. Od skupnih dohodkov so dali za osebne dohodke 3.416.468.882.— dinarjev.



V tovarni Pretis so imeli redno letno konferenco ZK, na kateri so med drugim govorili tudi o preorientaciji proizvodnje na predmete široke potrošnje.

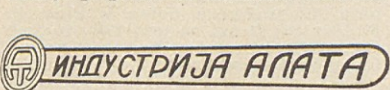


V ladjedelnici Uljanik v Puli so pred kratkim splavili tramper »Zrenjanine«. Tovarna ladja ima 18.500 ton nosilnosti, dolga je 147, široka pa približno 19 m.



V tovarni poljedelskih strojev v Zemunu so imeli lani za 58 % večji do-

hodek kot predlanskim. V isti tovarni so pred kratkim dokončali zadnje priprave za razširitev obratov.



Iz Tovarne orodja v Trebinju poročajo, da se bodo v prihodnje orientirali na večjo specializacijo proizvodnje in na povečanje asortimana.



Glasilo delovnega kolektiva Tovarne motorjev iz Rakovice objavlja v eni svojih zadnjih števil oblike 20-letnega perspektivnega načrta njihove tovarne. Glavne značilnosti tega programa so: izdelava različnih vrst Dieslovih motorjev; dostavnih, tereznih in drugih vozil; kompletnih agregatov za poljedelstvo in industrijo ter prenosnih naprav.



Meseca marca so v Tovarni obutve Planika v Kranju izdelali 121.768 parov čevljev.

KOLESAR

Ko zavijaš, ne pozabi nakazati smer z roko!

Naša tovarna

Tovarna »Metalna« v Mariboru je pred nedavnim praznovala 40-letnico svojega obstoja.

Iljaš liv

V Železarni Iljaš nameravajo graditi cementarno, v kateri bodo pridobivali metalurški cement.

POŠTENJAKI

Ob mesečnem razdeljevanju plač se večkrat zgodi, da se meznica pri štetju denarja zmoti. Če ji denar manjka, ga mora seveda nadoknaditi iz svojega skromnega zaslužka. Tudi prejšnji mesec so nekatere meznice delavcem več kot jim je pripadalo, vendar so bili le-ti pošteti in so mezniciarki vrnil denar. Med njimi so bili: električar Jože Pivk, strojni ključavničar Alojz Zalec in Ivan Trošt iz režijske mizarne. Tovariši so zgled poštenosti.



PRIŠLI

Ana Novak, Slavko Zavašnik, Vincenc Laharnar, Franc Sotlar, Henrik Magolič, Miroslav Petek, Ladislav Simir, Jože Zrinšek, Stanko Bevc, Jože Peterle, Peter Florjančič, Svetislav Petronijević, Franc Zibret, Nikolaj Janežič, Marjan Janežič, Marija Strah, Jože Bale, Anton Slak, Andrej Jelenc, Franc Kovačič, Ignac Mramor, Jože Valentinič, Karel Kastelec, Jože Sinjur, Jože Hauptman, Karol Mostar, Alojzij Berdajs, Anton Strajnar, Dragica Borin, Josip Hruško, Albin Grabljevec, Andrej Medved, Alojz Praust, Ivan Hajdinjak, Abdija Brkič, Latif Našič, Šerif Talič, Nikola Bartoš, Ivan Majič, Vlado Bartoš, Nikola Macapura, Tomislav Mijajlovič, Milan Peterlić, Milan Klobučar, Andjelko Poljanec, Albert Tomše, Janez Gnidovec, Jože Gregorič, Mijo Matjašič, Franc Trlep, Alaga Hirkič, Stjepan Domjanič, Rafael Bevk, Jože Knez, Ivanka-Helena Horvat, Stjepan Zadravec, Pavao Kerevec, Fehim Kamič, Josip Trtnik, Matej Burjek, Alaga Huskič, Vurija Huskič, Albin Grabljevec, Tomo Leskovač, Franc Blatnik, Skopec Stanislav, Franc Konjar, Ignac Gregorič, Marjan Pavlin, Stanislav Grčar, Jože Jarc, Leon Zaletelj, Franc Grandovec, Jože Zupančič, Stefan Hrovat, Alojz Pekolj, Stane Vidmar, Jože Vidmar.

Alojz Kužnik, Alojz Glavič, Franc Murgelj, Jože Gazvoda, Husejin Selimović, Jože Pirc, Ignac Kic, Rafael Lavrič, Mihael Zupan, Jožef Blatnik, Ambrož-Branimir Majcen, Miroslav Majcen, Miroslav Zorc, Marija Sirok, Alojz Spelko, Jože Maver, Jože Zaletelj, Stefanija Tomše, Milan Madžarac, Martin Zlogar, Anton Selšek, Valentin Brinovec, Leopold Končina, Jože Kastelic, Justina Kristelj, Vincencij Buh, Franc Zorin, Alaga Jušič, Ivan Marič, Anton Pintarič, Franc Blatnik, Alojz Marič, Petar Cavič, Janez Pirnat, Irena Kosmač, Stefanija Kozinc, Magda Pelko, Milena Čeh, inž. Franc Gortnar, Jože Krapež, Ljudmila Stukelj, Ivana Zavrl.

ODŠLI

Milan Mitrovič, Jožef Sajevic, Marija Suligoi, Stefan Jug, Stanislav Perkon, Emil Lango, Alojzij Munih, Rafael Murovec, Ivan Zoretič, Anton Plantak, Anton Novak, Milan Ajdišek, Franc Trnovec, Stanislav Črnič, Roman Hošpel, Ismet Bjedici, Joahim Kiš, Anton Vuković, Stjepan Sarič, Ignac Ilvar, Marko Knežević, Zukan Isić, Stjepan Cvitković, Martin Vreca, Jakob Perenc, Alojz Korelec, Jože Pavlin, Marjan Novinec, Franc Glavič, Pavel Trbežnik, Arif Kajtazović, Alija Lidjan, Emil Stantič, Jože Zakrajšek, Jožef Zagar, Ivan Petranovič, Matija Maček, Franc Franca, Bajram Kurašaj, Avgust Bubeč, Petar Mesarič, Franjo Moharič, Andrej Kump, inž. Anton Pajk, Franc Jeršič,

Prejeli smo

»Sodobna pota«, glasilo Svobod in prosvetnih društev Slovenije.

Zasavski tednik, Livarski vestnik, Bančni vestnik, Tovariš, Proteus, Pavliha, Tržiški vestnik, Naša žena, Sodobno gospodinjstvo, Zivljenje in tehnika, Bilten Republiškega odbora sindikatov.

Izmed tovarniških glasil pa smo prejeli: Železarni, glasilo delovnega kolektiva Železarni Jesenice; Naša tovarna, glasilo delovnega kolektiva »Metalne« v Mariboru; Iskra, glasilo delovnega kolektiva tovarne »Iskra« v Kranju; Uljanik, glasilo delovnega kolektiva ladjedelnice »Uljanik« v Pulju; Iljaš Liv, glasilo delovnega kolektiva Železarni »Iljaš«; Motor, glasilo delovnega kolektiva Industrije motorjev v Rakovici; Informacije, glasilo delovnega kolektiva Industrije motorjev v Rakovici; Pretis, glasilo delovnega kolektiva tovarne »Tito« v Sarajevu; Zmaj, glasilo delovnega kolektiva tovarne poljedelskih strojev v Zemunu; Fagrum, glasilo delovnega kolektiva tovarne gradbenih strojev v Smederevu; Naše novine, glasilo delovnega kolektiva Tovarne Metal v Zagrebu; Industrija alata, glasilo delovnega kolektiva Tovarne orodja v Trebinju; Raški rudar, glasilo delovnega kolektiva Istrskih rudnikov v Raši; Tiskarina, glasilo delovnega kolektiva Tovarne tiska-

nega blaga v Kranju; Zrcalo dela, glasilo delovnega kolektiva grafične industrije MEPA v Mariboru; Kono-plan, glasilo delovnega kolektiva IN-DUPLATI v Jaršah; Planika, glasilo delovnega kolektiva Industrije obutve Kranj; Solana, glasilo delovnega kolektiva Solarne v Tuzli; Videmski celulozar, glasilo delovnega kolektiva Celuloze in papirja v Vidmu-Krškem; Bilten, glasilo delovnega kolektiva Tekstilne tovarne v Mariboru; Grafičar, glasilo delovnega kolektiva Mariborske tiskarne v Mariboru.

»Vjesnik« podružice »Rade Končar« v Zagrebu.

»Jugovinik«, glasilo delovnega kolektiva Tovarne plastičnih mas in proizvodov.

»Ravenski fužinar«, glasilo delovnega kolektiva Železarni Ravne.

Založba „LIPA“

Jan Severin: ZAKLAD ILIRSKIH GUSARJEV, mladinska povest. Prevedel Branimir Kozinc. Opremlil in ilustriral Emil Marinšek. Polplatno, 173 strani, 660 din.

Jean Lee Latham: SREČNO, KAPITAN BOWDITCH, mladinska povest. Prevedla: Gojmir in Duška Koko. Opremlil Emil Marinšek. Polplatno, 276 strani, 830 din.

Alberto Moravia: RIMSKE ZGODBE. Iz zbirke »KOPER 1959«. Prevedla Nedelja Kacin-Remec. Opremlil Avgust Cernigoj. Obseg 255 strani, polplatno 1.100 din, celo platno 1.200 din, polusnje 1.400 din.

Blaže Koneski: VEZILJA, pesniška zbirka. Prevedel (iz makedonščine) Ivan Minatti. Opremlil Jože Brumen. Broširano, 44 strani 290 din.

NAŠE PREDSTAVNIŠTVO V BEOGRADU

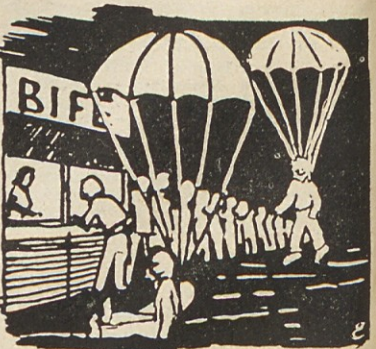
V register podjetij in obrti za mesto Beograd je bilo dne 11. februarja 1959 vpisano tudi naše predstavništvo v Beogradu, ki ima sedež v Nušičevi ulici 6 in posluje pod firmo: »Titovi zavodi Litostroj, Ljubljana — Predstavništvo Beograd«. Predstavništvo je z vsem svojim osebjem neposredno podrejeno šefu splošnega sektorja matičnega podjetja. Pravitnik našega beogradskega predstavništva je potrdil delavski svet našega podjetja dne 8. aprila 1960. Za predstavništvo so sistemizirana tale delovna mesta: šef predstavništva, komercialist in administratorka v rangju tajnice.

ODPOTOVALI SO

Po sklepu upravnega odbora so dne 3. aprila t. l. odpotovali k firmi Burmeister & Wain, Frederikshavn na Danskem, tovariši iz proizvodnje Dieslovih motorjev: Franc Poteko, Vlado Jankovič, Anton Miklavčič. Med svojim bivanjem pri navedeni firmi, ki bo trajalo 2 do 3 mesece, se bodo seznanjali s proizvodnjo Dieslovih motorjev, za katerih izdelavo smo pred kratkim prejeli licenco. Tovarišem želimo prijetno in uspešno prakso.

Padalci v obdelovalnici

Pred dvema letoma je uprava tovarne objavila okrožnico, s katero je bilo določeno, da bodo od tedaj naprej nosile malice samo osebe, ki jih bodo odredila vodstva posameznih



let zaposlena v menzi. Ko smo jo vprašali, če se v zvezi z njeno moštviijo pojavljajo kakšne težave, je povedala, da jo najbolj tare skrb za radi stanovanja. Računa pa, da ga bo prej ali slej dobila v podjetju.

Vsem mladoporočencem ob vstopu v novo življenje naš delovni kolektiv iskreno čestita.

UPOKOJENI

Jože Zakrajšek in Marija Setina iz pomožnih obratov. Obema upokojencema želi delovni kolektiv še mnogo zdravih in srečnih let.

UMRLI

Pavel Trbežnik, zaposlen v pomožnih obratih, je umrl 22. aprila 1960. V Litostroju je bil zaposlen od 5. junija 1954.

Njegovi družini izrekamo naše sožalje.

Dobri stari Mercedes

Pred kratkim je eden najstarejših Litostrojčanov Grgo Grgantov z našim najstarejšim osebnim avtomobilom znamke Mercedes zavozil v 300.000 kilometer.

Grgo je prvič sedel za volan leta 1944 in se odtlej ni ločil od njega. Njegova najprijetnejša pot z Mercedesom je bila leta 1957, ko je vozil po Nemčiji, najprijetnejša pa, ko je imel na Zaloški cesti brez svoje krivde karambol.

Tovariš Grgantov vozi naš dobri stari Mercedes brez prekinitve že 6 let. Avtomobil je bil v tem času samo enkrat v generalnem popravilu. Ob tem jubileju

izrekamo tovarišu Grgantovu iskrene čestitke.



Grgo s svojim Mercedesom

Obiskali so nas

V sredo, 27. marca 1960, je obiskala našo tovarno gvinejska delegacija, ki se je bila pred tem udeležila V. kongresa SZDLJ v Beogradu.

Afriski gostje iz dežele ob At-



lantskem oceanu blizu ekvatorja, ki je dosegla svojo samostojnost šele pred kratkim, so bili ministri za splošne zadeve g. Camara Bengaly, poslanec gvinejske skupščine g. Sow Souleymane in pomočnica za proizvodnjo pri ministru za informacije gospodična Marcela Ouegnin. Tovarno so si ogledali v spremstvu direktorja tovariša Ivana Kogovška, predstavnikov samoupravnih organov in političnih organizacij. Nekaj dni kasneje pa sta nas obiskali še češka in romunska delegacija.

Pred nekaj dnevi nas je obiskala petčlanska mladinska indijska delegacija, ki si je s posebnim zanimanjem ogledovala našo Industrijsko šolo in internat zraven nje. Gojenci IKS so delegacijo prisrčno sprejeli in ji ob odhodu zaželeli srečno pot.

Pravniki odgovarjajo

Ž. J. vprašuje

Vprašanje: Ali ima delavec pravico do akontacije na osebni dohodek nad osebni dohodkom v letu 1959 po tarifnem pravilniku podjetja, če se je zaposlil v podjetju 20. julija 1959 in je bil v delovnem razmerju še 31. decembra 1959?

Odgovor: Tak delavec nima pravice do akontacije na osebni dohodek nad osebni dohodkom za leto 1959, niti do preostalega takega osebne dohodka po končnem obračunu za leto 1959. Po čl. 205 Zakona o delovnih razmerjih (Ur. list FLRJ, št. 53/57) lahko gospodarska organizacija predpiše kot pogoj, da si pridobi delavce pravico do dela osebne dohodka, da mora delati določen čas v letu pri njej, ali pa tudi druge pogoje, ki temeljijo na izpolnjevanju obveznosti iz delovnega razmerja.

Te določbe se smejo uporabljati samo za tisti del osebne dohodka, ki se izplačuje delavcem iz sredstev za osebne dohodke po zaključnem računu gospodarske organizacije.

Po tarifnem pravilniku našega podjetja sestavljajo osebni dohodek med drugim tudi tile dohodki, ki pridejo v poštev za obračun osebne dohodka nad osebni dohodki:

1. osebni dohodek po tarifni postavki, obračunan po času ali učinku,
2. osebni dohodek za stalnost,
3. osebni dohodek iz naslova premij,
4. osebni dohodek nad osebni dohodki po osnovi iz točk. 1, 2 in 3 zgoraj navedenih osebnih dohodkov.

Pravico do osebne dohodka, ki je zgoraj naveden pod točko 4, ima vsak delavec, ki je bil na koncu leta v delovnem razmerju pri gospodarski organizaciji; v tem primeru dne 31. decembra 1959, če je trajalo to

najmanj šest mesecev, kar pomeni, da je moral nastopiti delo najkasneje že 1. julija 1959.

Dalje imajo pravico do tega osebne dohodka tudi tisti delavci, ki jim je redno delovno razmerje prenehalo do 31. decembra istega leta, ali pa jim delovno razmerje ni trajalo do konca leta, za katerega se izplačajo ti osebni dohodki, vendar s pogojem:

1. da so bili med letom v delovnem razmerju z gospodarsko organizacijo vsaj devet mesecev in jim je delovno razmerje prenehalo po njihovi odpovedi ali po sporazumu;
2. da so bili med letom v delovnem razmerju vsaj šest mesecev, pa jim je delovno razmerje prenehalo s potekom delovne pogodbe, z odpovedjo gospodarske organizacije ali po samem zakonu zaradi začetka izplačevanja pokojnine, zaradi dolgotrajne nepretrgane bolezni, zaradi telesne ali duševne nesposobnosti za delo, zaradi odhoda k vojakom ali iz podobnih upravičenih vzrokov.

3. Delavci, ki jim je delovno razmerje prenehalo po pravomočni odločbi disciplinskega organa, s katero je bil delavec kaznovan z odpustom iz podjetja, zaradi prenehanja delovnega razmerja zaradi samovoljne zapustitve dela ali če je delovno razmerje prenehalo po samem zakonu zaradi pravomočne sodbe na kazen prepovedi opravljanja poklica, ki ga opravlja delavec v gospodarski organizaciji ali na kazen zapore, daljšo kot eno leto, in če so ta dejstva nastopila v letu, za katerega se deli ta del osebne dohodka, nimajo v nobenem primeru pravice do tega dela osebne dohodka.

KOLESAR

Na cesti ne izsiljaj prednosti!

Razgledi po terenu

Vso skrb ureditvi cest

Dne 22. aprila sta zasedala na Občinskem ljudskem odboru Šiška oba zbora, ki sta razpravljala in sklepala o poročilu Sveta za komunalne zadeve, o vzdrževalnih delih in negospodarskih investicijah komunalnega značaja v letu 1960. Po enem izmed prejšnjih sklepov obeh zborov so volivci na terenu še enkrat razpravljali o razdelitvi občinskih sredstev za komunalno dejavnost. Zahteve zborov volivcev v

občini Šiška so bile tehtno postavljene in so jih tako obravnavali tudi na seji. Zlasti je bilo poudarjeno vprašanje ureditve cest v naši občini. Čeprav je prvotni načrt predvideval, da bi ceste urejali najprej v centru mesta in nato postopno izven mesta, so bile zahteve prebivalcev obrobni delov glede ureditve cest tako poudarjene, da sta oba zbora sprejela predlog Sveta za komunalno. Za ureditev slabih cest bo dala naša občina letos 112 milijonov, od tega samo za Vodnikovo cesto 68 milijonov. Za ureditev kanalizacije je predvidenih skoraj 70, za železnice 37, za vodovodno napeljavo pa 4,7 milijona dinarjev.

Oba zbora sta sklepala o sprejetju sklepa o podaljšanju pravi-

ce do oprostitve plačevanja dela povečane stanarine do konca leta 1960.

GOSPODARSKI USPEHI
V KOMUNI

Dne 26. aprila je bila v prostorih ObLO 15. seja zbora proizvajalcev, na kateri so razpravljali in sklepali o gospodarskih uspehih občine v mesecu januarju in februarju. V živahni razpravi so se med drugim dotaknili tudi perečih problemov fluktuacije po podjetjih, vprašanj kolektivnih dopustov in razširitve dolžnosti in pravic članov kolektivov. Na seji so govorili tudi predstavniki Litostroja, ki so navzočim pojasnjevali nekatera naša proizvodna vprašanja.

Drobne občinske novice

ASANACIJA POTOKA PRZANEC

Zaradi precejšnjega dežja in visokih voda lani ni bilo mogoče pričeti meliorirati potoka Przanec v Dravljah. Delati bodo pričeli letos. Za ureditev potoka bodo porabili do prihodnjega leta približno 5 milijonov dinarjev.

NOVA TELOVADNICA

Poleg šole »Hinka Smrekarja« bodo letos pričeli graditi novo telovadnico. Ker bo podkletena, bodo lahko v kletne prostore premestili sedanji delavnici iz šolske stavbe, dosedanja prostori delavnice pa bodo služili za učilnice. S pridobitvijo dveh novih prostorov pouk ne bo več v treh izmenah. Za gradnjo telovadnice bo potrebno približno 40 milijonov dinarjev.

NOVA OSEMLETKA NA JAMI

Videti je, da bo že letos izdelan idejni projekt za novo osemletko na Jami.

DOGRADITEV ZDRAVSTVENEGA
DOMA

Letos bo Občinski ljudski odbor Šiška investiriral za dograditev novega zdravstvenega doma še približno 60 milijonov dinarjev, ker je celotna gradnja predračunana na 90 milijonov dinarjev, za opremo in potrebno aparaturu pa bodo morali investirati še nadaljnjih 50 milijonov dinarjev.

Razen tega bo občina Šiška za načrte in začetna dela splošne ambulantne v Ruski ulici, ki jo bo gradilo podjetje Union, vložila približno 500 tisoč dinarjev.

SPORTNI PARK TIVOLI JE ODPRT

V naši občini so pred kratkim odprli športni park »Tivoli«, ki se razteza na prostoru med drsalščem Ilirije, okoli muzeja NOB in dalje proti mestu. Že od 1. maja so sposobna za uporabo naslednja igrišča: igrišče za odbojko, dve igrišči za košarko, kotalkališče, igrišče za rokomet in tri balinarske steze.

Šišenska občina
v novih prostorih

Te dni se je iz Zupančičeve ulice preselil v novo, lepo zgradbo ob Celovški cesti Občinski ljudski odbor Šiška. Občina zavzema v novem poslopiju del pritličja in I. in IV. nadstropja ter celotno II. in III. nadstropje. Ostale prostore zavzemajo različne gospodarske organizacije. V zgradbi, za katero znašajo stroški do zdaj približno 120 milijonov dinarjev, so urejeni že vsi prostori, razen velike sejne dvorane.

FILM »MLADINA IN NOB«

Društvo Ljudske tehnike Ljubljana-Šiška je pred dobrim mesecem pričelo snemati kratkometražni zvočni film »Mladina in NOB«. Vsebinsko se nanaša na mladinsko pionirsko gibanje med NOB v ljubljanskem okraju. Svoje vloge so dobro odigrali predvsem Herman Bela, Vlasta Stadlar, Nada Bitežnik, Nadja Strajnar, Marko Zupančič, Herman Korant, Teja Rupar in drugi. Vsi so obenem člani Ljudske tehnike istega društva. Film je režiral, zanj napisal scenarij in snemalne knjige Edvard Pleterky, ki je imel tudi kamero v svojih rokah. Film bo verjetno na naših platnih v mesecu maju t. l.



16. in 17. maja angleški film ŽELJA ZA NEBOM
18. in 19. maja jugoslovanski film 4 DESETLETJA
20., 21. in 22. maja francosko-jugoslovanski barvni cinemascope film LA TUR, PAZI SE!
23. in 24. maja Ameriški barvni film PUŠČAVA ŽIVI
25. in 26. maja ameriški cinemascope film TRIJE EVINI OBRAZI
27., 28. in 29. maja italijanski barvni cinemascope film RIMSKE ZGODBE
30. in 31. maja francoski film ZAKON JE ZAKON
1. in 2. junija češki film PETO KOLO

POLJUDNA TEHNIČNA
PREDAVANJA

Zavod za tehnično izobraževanje v Ljubljani prireja vsak četrtek ob 20 v prirodoslovno-matematični predavalnici Univerze zanimiva predavanja z različnih področij tehnike, ki jih spremljajo tudi filmi. V mesecu maju je na programu predavanje o fotoelektrici, radarju, osnovnih principih elektrike in o telefonu. Predavanja bodo do konca maja, nato pa zopet jeseni.

Občinski delavci SZDL

Izvoljeni odborniki SZDL terena Litostroj so vedno pripravljeni poslušati se s člani organizacije o vseh njihovih problemih. Zato navajamo bralcem »Litostroja« imena nekaterih odbornikov in način, kako lahko dobe z njimi stik.

Predsednik organizacije SZDL tov. Vinko Kabaj je dosegljiv po telefonu na interni številki tovarne 309 (hišna centrala 39-011 do 39-019).

Tajnik Ivan Hrastar ima interno številko 368.

Za organizacijsko komisijo, ki je v stalnem stiku s poverjeniki — leti pa morajo biti v neposrednem stiku s prebivalci — odgovarja tov. Milan Palčič. Najdemo ga lahko vsako nedeljo v Samskem domu I od 10.—11. ure.

Komisija za stanovanjsko skupnost vodi tov. Anton Režek, telefon 459.

Komisija za povezavo z družbenimi organizacijami skrbi za medsebojno pomoč med vsemi terenskimi orga-

nizacijami. Njo zastopa tov. Srečko Cotar, ki stanuje v Obirski 6. Informacije se dobe pri njem vsak dan v večernih urah.

Komisijo za propagando, ki skrbi za propagando programa SZDL in splošno agitacijo, vodi tov. Jože Kušar. Pojasnila se dobe pri njem, ako kličete litostrojsko telefonsko številko 372.



Proslava 15. obletnice osvoboditve

Zveza borcev terena Litostroj je v petek, 6. maja, priredila svečano akademijo v veliki kino dvorani Litostroja, da bi proslavila 15. obletnico osvoboditve Ljubljane. V programu so sodelovali Glasbena šola »Franca Šturma« Šiška-Bežigrad, pionirji osnovne šole »Hinka Smrekarja«, pevsko društvo »Svobode« Zgornja-Šiška, mladinska godba Litostroja in pripadniki JLA. V nabito polni dvorani smo opazili tudi republiškega poslanca Martina Zakonjskega, republiško poslanko Ivanko Kukovec in vidne predstavnike naše tovarne.

V počastitev obletnice osvoboditve je bil organiziran tudi Pohod ob žici okupirane Ljubljane, ki se ga je udeležilo skoraj 14.000

športnikov. Tekmovali so tudi člani našega kolektiva, ki so na ta način prispevali svoj delež k tej pomembni obletnici



S svečane akademije

- 3., 4. in 5. junija jugoslovanski barvni cinemascope film MIS STONE
6. in 7. junija italijanski cinemascope film POSLEDNJI RAJ
8. in 9. junija ameriški barvni cinemascope film RISARKA MODELOV
10., 11. in 12. junija ameriški barvni cinemascope film AVTOBUSNA POSTAJA
13. in 14. junija francoski kriminalni film DVIGALO K MORISCU
15. in 16. junija jugoslovanski cinemascope film VLAK BREZ VOZNEGA REDA
17., 18. in 19. junija ameriški barvni cinemascope film OBRAČUN NA ATLANTIKU

MATINEJE:

15. maja ameriški barvni film SILJA V AFRIKI
22. maja barvni film BELI KUZEK
29. maja domači film KLEMPA IN VELIKO POTOVANJE
5. junija barvni film MALA LAZ-NIVKA
12. junija dokumentarni film TAJNA ZAPUŠČENEGA VRTA
29. junija barvna risanka RACMAN JAKA
26. junija barvni film NASTANEK SVETA
Matineje zaradi šolskih počitnic v juliju in avgustu odpadejo. Ponovno pa jih bomo imeli na programu od 4. septembra dalje.

Inž. MARKO KOS
Od Rima do Kalkute

3

Vrtijo se v kuhinji in čakajo, da zazvoni zvonec, od jutra do večera. Ko sem v našem predstavništvu nekoč po nočnih razgovorih iskal v kuhinji pijače, sem našel le umazane cunjice in razno nesnago; potem nisem nikoli več pokusil njihove kave. Glede snage se bodo morali še marsičesa naučiti. Iz pogovora z nekim mladim slugo sem izvedel, da jih je pri njih doma 13 v dveh sobah; spijo kar na tleh, pohašča nima, jedo večinoma presno hrano, kuhajo si samo kakšen riž ali juho, sicer pa jedo korenje, čebulo, solato in rabarbaro v presnem stanju. Zato imajo vsi Arabci tako krasne zobe, močne in bele kot slonovina.

Na drugi strani pa naletite na veliko bogastvo. Vse polno je trgovskih družb, ki se bavijo z uvozom in agentskim zastopa-

njem velikih svetovnih firm. Nabavljanje nove opreme se odvija po sistemu licitacij, z izbiranjem najugodnejšega ponudnika. Tu je polje za najrazličnejše kombinacije in akrobacije spretnih trgovskih duš. Pri tem se seve lahko mnogo zasluži, saj se steka 10 do 15 odstotkov celotnih kupnih vsot v žep posrednika. In to so lepi denarji, razmeroma lahko zasluženi. Pri enem milijonu je to že 150.000 dolarjev ali v našem denarju okrog 100 milijonov dinarjev. Teh zastopstev kar mrgoli. Vedno nova in nova ustanavlja. Sreča sem uradnike, ki vodijo agenturo kar v prostem času, kot neke vrste honorarno udeleževanje. Ti ljudje si grade nove vile, imajo avtomobile, zahajajo v klubbe in pošiljajo otroke v specialne šole. Z denarjem lahko ustanavljajo tudi nova proizvodna pod-

jetja. Če razpiše ministrstvo za industrijo v okviru petletnega plana zgraditev nove tovarne, hkrati določi, koliko privatnega kapitala bo lahko sodelovalo pri tem. Če gre za manj pomembna podjetja, razne tekstilne ali prehranbene tovarne, znaša privatna udeležba tudi do 100%. Tedaj se vsi zainteresirani podjetniki-investitorji združijo v enotno upravo in sami nabavijo vso opremo, zgradijo in organizirajo podjetje.

Pogled ponoči na strehe Kaira je lep, a podnevi vidite vsepovsod polno smeti in stare navlake, ki najde na strehah pripravo skladišče, kajti skozi vse leto pade v Kairu samo nekaj kapljic dežja v decembru. Glavni del mesta leži na desnem bregu Nila. Čez Nil drže mostovi, ki jih pridno grade. Glavne palače leže ob Nilu. Visoko se dviga novi hotel

Shepard, 37 nadstropij ima. Stari hotel Shepard je bil včasih v središču mesta pri Operi Square. Sedaj je tam prazen prostor, ki služi za parkiranje avtomobilov. Leta 1947 so ga pri pogromih proti Evropejcem napadle skupine »Muslimanskih bratov«. Pobili so vsakega belca v poslopiju, metali so jih skozi okna in nato hotel zažgali. Hodili so po ulicah in pobijali s palicami vsakega belca. To spada sedaj že v zgodovino kot izbruh zatiranega ljudstva, kljub temu sem se včasih slabo počutil, če me je kdo nezapljivo, da ne rečem sovražno meril na ulici. Vendar so ljudje prijazni, dasi večina ne razume nobenega evropskega jezika. Ko sem nekoč vstopil v avtobus pri zadnjih vratih kot dobro vzgojen Ljubljančan, ne da bi vedel, da je zadaj samo tretji razred, a da vsi boljše oblečeni vstopajo spredaj v drugi razred, so me čudno motrili in konduktar me je hotel napoditi ven, ko sem mu ponujal

bankovec za en funt, kar je pri nas toliko kot dva tisoč dinarjev, pri njih pa že lep del plače. Nihče ni znal angleško, zadaj še celo ne. Nekaj časa sva gonila vsak svojo, nato pa mi je prinesel poln šop bankovcev. Čez nekaj postaj mi je prinesel še pest srebrnega denarja, nato pest bakrenega in končno pest bakrenih kovancev z luknjo v sredini. Niti ni pri tem mnogo manjkalo, kot smo pozneje izračunali. Na splošno sem videl, da Evropejci vsi greše, ker se boje pomešati med ljudstvo; vozijo se samo v taksijih in gledajo življenje samo skozi avtomobilsko okence. Niso v stiku z ljudmi, zato jih ti tudi ne bodo nikoli spoznali, kaj šele razumeli. Sicer se je tu kdaj zares nemogoče pomešati med ljudi in se jim približati, ker je okolje tako umazano, da si naši ljudje to težko predstavljajo. Vendar v Egiptu še ni tako hudo. Kalkuta pa je že nekaj povsem drugega: tam (Nadaljevanje na 6. strani)

Kultura

V drugo desetletje

»Kolektiv Vaše godbe je požel med našimi občani in gosti toliko priznanja, da smatramo za svojo dolžnost, da vam izrečemo vse priznanje za kvalitetno in vsestransko poštreno izvajanje programa!« (Občinski odbor Socialistične zveze delovnega ljudstva mesta Piran ob občinskem prazniku 1959.)

Prvi akordi te mladinske korčnice Mladinske godbe so zazveneli v tesni sobi tovarniške barake leta 1950. Če danes skupaj s tem glasbenim ansamblom znova prehodimo že prehojeno pot, opazimo, da je za njim pot devetih življenjskih mejnikov in polna barvitosti. Zahvalnemu pismu SZDL mesta Pirana mora popotnik-kronist dodati še zahvalno pismo Izseljenske matice Koroške (1952), plakete, priznanje tržaške mladine za uspehi na Kulturnem festivalu leta 1954 na Opčinah itd. Vsem tem

priznanjem pa stojijo ob poti kakor cestni mejniki: Okroglica, Kočevje, Dolenjske Toplice, Suteska, Rašica... Pot ustvarjanja je težka in naporna, a doživetja in zadovoljstvo godbenikov jo napravljata prijetnejšo.

Pot do uspehov pa ni vselej brez ovir. Tako se je pred desetimi mejniki tudi njim zataknilo. Pred desetimi leti so namreč začeli igrati s starimi, skoraj neuporabnimi instrumenti. Ob izdatni podpori uprave podjetja in množičnih organizacij so počasi

izpopolnjevali svoj instrumentalni inventar. Danes, pred desetim rojstnim dnevom, pa Mladinska godba še vedno potrebuje: base, lovske roge in krilovke. Težave so tudi s preskrbo partitur. Ko je beograjska »Tiskarna JLA« poslala notni material, je bil njen račun 28.000 dinarjev. Stanje v blagajni pa je bilo le 1000 dinarjev. To je danes samo še spomin. Mladi godbeni kolektiv je ob pomoči in razumevanju upravnega in sindikalnega odbora rešil ne le to vprašanje, temveč je hkrati načel tudi vprašanje dotacij in podpore.

V daljavi se kažejo obrisi desetega življenjskega mejnika Mladinske godbe. Pod taktirko ustanovitelja in dirigenta tovariša Leandra Pegana bodo ob desetem mejniku ponovno zadoneli akordi »Lepo je v naši domovini biti mlad...« Tokrat v ritmu slavnostne fanfare, ki bo napovedala prehod v drugo desetletje. Prislunimo tej slavnostni fanfari ob desetletnici edine mladinske godbe v Ljubljani!

Šport

Spet smo prvi

SINDIKALNO PRVENSTVO KOVINARJEV V VELESALOMU

Litostroj je kot lanskoletni ekipni prvak kovinarjev tudi letos organiziral velesalom v Planici. Proga je bila dolga 600 m, višinska razlika 150 m s 30 vrati.

Tekmovalci so posamezno in ekipno: verificirani in neverificirani člani in starejši člani nad 35 let. Skupno je startalo 62 tekmovalcev. Ob lepem vremenu in idealnih snežnih razmerah je bil start ob 10. uri. Tekmovalci so dosegli te rezultate:

Verificirani člani: Jože Nograšek, TIKI 40,6; Andrej Pelc, Lesnokovinsko in livarsko podjetje 45,6.

Neverificirani člani: Vito Poljanec, ZMKM 45,0; Janez Novak, KOT 47,9; Marjan Filipič, Litostroj 48,0; Marjan Gale, Elektrodvigalo 50,0; Stane Barlič, Lesnokovinsko livarsko podjetje 50,5; Franc Verbič, Litostroj 51,0.

Starejši člani: Tone Erman, Litostroj 59,0; Janez Deisinger, Saturnus

1,02,5; Zdravko Rakušek, Saturnus 1,04,1; Franc Suštaršič, Litostroj 1,05,5; Viktor Jarc, Saturnus 1,10,0.

Ekipa: 1. Litostroj I. (Marjan Filipič, Franc Verbič, Ludvik Sarf) 2,31,1; 2. TOPS I. (Stane Konjič, inž. Borut Tomažin, Bogo Subič) 3,09,2; 3. Litostroj II. (Tone Erman, Edvard Harb, Franc Suštaršič) 3,09,4.

Po tekmi je bila razglasitev rezultatov in podelitev nagrad, katere so prispevale posamezne sindikalne družnice.

Tekmovanje je uspelo. Organizacija je bila zelo dobra. Litostroj kot ekipni prvak je dolžan, da naslednje leto zopet organizira prvenstvo.

ŠAH

Sindikalnemu šahovskemu klubu Litostroj je v počastitev Dneva mladosti Okrajna šahovska zveza zapala izvedbo občinskega šahovskega pokalnega tekmovanja. Rok za izvedbo tega turnirja je bil zelo kratak.

Od povabljenih podjetij in ustanov občine Šiška so se tekmovanja udeležili: Tovarna dekorativnih tkanin, Lek, Unitas, Ljudska milica — postaja Šiška, Industrijska šola Litostroj, podjetje Litostroj in Ljubljana-transp.

Tekmovanje je bilo od 21. do 25. aprila t. l. v samskem domu Litostroja. Tekmovali so ekipno s 4 igralci na izpadanje.

Rezultati tekmovanja:

Ekipa Leka je premagala postajo LM z rezultatom 4:0. Ekipa Ind. šole je premagala ekipo Unitasa z rezultatom 4:0. Ekipa Litostroja je premagala ekipo Tovarne dekorativnih tkanin z rezultatom 4:0. V polfinalnem

6. Ne pozabimo na čim boljše razpoloženje pri delu! Nerazpoloženost utruja in povečuje nevarnost nesreč pri delu.

7. Delajmo v čim enakomernem tempu.

8. Kratki in pogostejši oddih so učinkovitejši kot daljši, redki.

Vsako delo je tesno povezano s časom, zato je vprašanje, kako izkoristimo razpoložljivi čas, izredno važno. Izgubljenega časa



ni mogoče nadomestiti, zato je treba uporabljati razumnejše, kar najbolj učinkovito. Tule nekaj navodil:

1. Poenostaviti delo, pomeni prihraniti na času. Čemu komplikirati, če lahko tudi enostavno dosežemo cilj.

2. Skrbnost pri delu prav tako pomeni prihranek na času. Če zaradi tega porabimo kdaj splošno več časa, lahko to nadomestimo kasneje. Delo, ki ga opravljaš samo »približno«, ni nikoli razumno delo.

3. Bodi točen, to je tretji prihranek na času. Nikoli ne pozabimo na star kitajski pregovor: Zlato, ki si ga izgubil, lahko najdeš, izgubljenega časa pa nikoli!

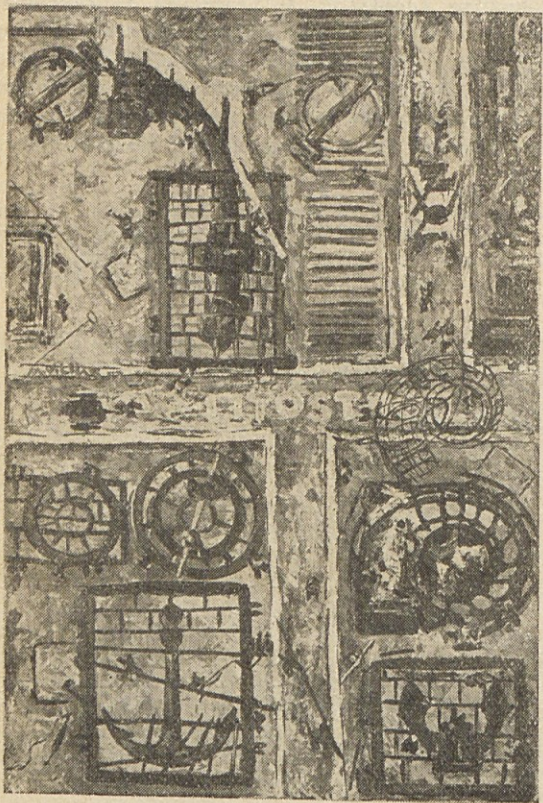
(Zasavski tednik)

tekmovanju je ekipa Industrijske šole premagala ekipo Leka z rezultatom 4:0. Ker ekipa Ljubljana-transp. ni prišla na tekmovanje, se je ekipa Litostroja uvrstila v finale.

V finalnem tekmovanju je ekipa Industrijske šole premagala ekipo podjetja Litostroj z rezultatom 3,5:0,5 točke in se tako uvrstila nadaljnje tekmovanje za pokal mesta Tita.

Mladi ekipe Industrijske šole čestitamo k uspehu in ji želimo v nadaljnjem tekmovanju mnogo uspeha!

Anton Suwa



Mario Vilhar na Danskem

Kmalu po uspeli razstavi umetniških del v Trbovljah je Litostrojec Mario Vilhar na povabilo umetnikov odšel na Dansko, kjer razstavlja v

Odenseu. Zvedeli smo, da žanje v tej severni deželi lepe uspehe in da mu vsepovsod izrekajo laskave pohvale in priznanja.

v redke avtobuse ljudje lezejo kar skozi okna, žvečijo svoj »betel« in pljujejo po oknih, da je vse rdeče. Tu ostane za belca zares edino prevozno sredstvo samo taksi, tako da opazuje življenje resnično le skozi okno.

Belci v Kairu živijo povečini v viski četrti onkraj Nila, v tako imenovani četrti El Gezire (kar pomeni otok). To je res velik otok med dvema rokavoma Nila. Hiše so tu vse v vrstovih in lepo vzdrževane. Tu so tudi vsi veliki kairski klubi, kjer lahko človek neovirano leži v travi, igra tenis ali se koplje v čisti filtrirani vodi v velikih bazenih. Ob rokavu Nila so zasidrane ladje, ki služijo za bare, restavracije in prenočišča. Imena so zelo romantična: Pri lepi Fatimi, Pod modrim nebom itd. Tu se lahko zabavaš po mili volji, seveda za vsote, ki so večje, kot jih zmora naš žep.

Zjutraj se peljem z znancem proti jugu ob Nilu v Heluan. Kmalu smo v pustinji. Na levi nas spremlja v daljavi visoko skalovje gorskega grebena, na katerem so stari Egipčani lomili skale za piramide. Na vrhu so danes umetno vzdrževani borovi gozdiči in razkošne restavracije. Stene so strmo obsekane in v njih je polno votlin. Množica tirov se cepi sem in tja in povsod na vseh straneh se dvigajo skupine tovarniških poslopij in dimnikov. Človek skoraj težko verjame svojim očem. Industrializacija Egipta hitro napreduje. Na levi imamo tovarno vagonov, tovarno

topov, tovarno brzostrelk, vrsto modernih predilnic, v katerih je po dvajset tisoč zaposlenih. Zavijemo na desno v puščavo. Cesta je ozka, asfaltirana; tu in tam kar izginja pod peskom, ki ga nanaša puščavski veter. Na vse strani se nizajo valovi peska in griči, ki so razbeljeni v soncu. To je nepozabna lepota. Pravijo, da je noč v puščavi prekrasna, zlasti če je mesec. Izposodiš si lahko konja in preživiš noč na križarjenju po puščavi ali pa zadremleš v topleni pesku. Najbolj čudno je, da je na mestih, kjer se spušča dolinica zelo globoko, pesek vlažen in poganja iz njega zelenje. Talna voda v puščavi ni tako globoka, v globini 8 do 17 m jo že dobite. Vprašanje je le, koliko je smete izčrpati, da ne bi gladina talne vode pričela usihati. Voda doteka iz Sudana pod peskom in je pravzaprav del Nilovih voda. Na področju črpanja vode opravljajo velika dela, gradijo vodovode in opravljajo preskuševalna vrtnanja. Naše podjetje Geoistraživanja iz Zagreba ima pri tem lep delež. Naši inženirji živijo daleč na jugu, v oazah ob sudanski meji, kjer opravljajo pionirsko delo, od katerega v mnogočem zavisi bodočnost teh pustih predelov.

Proti severu se dvigajo v daljavi vrhovi piramid v El Gize. Obiskal sem jih nekega večera s prijateljevim avtomobilom. Prvi hip sem bil nekoliko razočaran, ker imaš vtis, kot da leže te piramide med vilami v pred-

mestju. A v resnici jim človek ne more pravilno oceniti velikosti, niti razdalje, v kateri so. Potem le vidiš, da stoje na vzpetini nad predmestjem, med ogromnimi skalami, ki ločijo Nilovo delto od puščave. Sedeli smo na vrtu restavracije pod piramidami in gledali, kako je sonce zahajalo in kako so se vrhovi piramid in sfinge čedalje temneje zarisavali na nebu. Tema pače tu zelo hitro. Sfingini obrisi so se zasvetili v siju žarometov. Sedeli smo tam pozno v noč, dokler ni prilezel na nebo mesec, podoben ogromni rdeči krogli. Težko se je ločiti, vtisov pa sploh ni mogoče popisati.

Proti Nilu, v Heluanu, leži nova jeklarina, edina v Egiptu. Zgradilo jo je nemško podjetje Demag. Sedaj že delajo njene peči. Poleg nje grade valjarno in tovarno brezšivnih cevi. Dim se dviga iz cementarn na vseh straneh. Surovino za cementarno vozijo iz skalnatih gora na drugi strani doline.

Povsod vihrajo s poslopij zastave: zeleno-belo-rdeča z dvema zvezdama v sredini, ki predstavljata zaenkrat samo Sirijo in Egipt. Na mestih, kjer se cepijo ceste v posamezne tovarne, se dvigajo slavoloki z ogromnimi lepaki. Danes so volitve v nekakšno ljudsko fronto Egipta, edino politično stranko. Kandidatov je polno, med njimi so ministri, intelektualci, delavci, učitelji, vojaki.

Kako naj delamo?

ZLATO, KI SI GA IZGUBIL, LAHKO SE NAJDEŠ — IZGUBLJENEGA ČASA PA NIKOLI.

Skoraj ni človeka na svetu, ki ne bi delal, karkoli že. A čeprav tako rekoč vsi delamo iz dneva v dan, o tem, kako je treba delati, v resnici le malo vemo. Po svetu je o tem že precej napisanega. Naj navedemo samo nekaj splošnih načel:

1. Težiti moramo le za tistimi delovnimi gibi, ki so nujno potrebni. Vsak gib odveč pomeni nepotrebno tratenje energije.
2. Gibi morajo ustrezati postavljenemu cilju, ki ga moramo seveda nozati.
3. Da se čim manj utrudimo, je treba izbrati čim ugodnejšo držo telesa.
4. Zagotoviti si moramo čim boljše in pravilnejše osvetlitev.
5. Živahen in enakomeren delovni ritem je manj utrujajoč kot počasen.

ni mogoče nadomestiti, zato je treba uporabljati razumnejše, kar najbolj učinkovito. Tule nekaj navodil:

1. Poenostaviti delo, pomeni prihraniti na času. Čemu komplikirati, če lahko tudi enostavno dosežemo cilj.

2. Skrbnost pri delu prav tako pomeni prihranek na času. Če zaradi tega porabimo kdaj splošno več časa, lahko to nadomestimo kasneje. Delo, ki ga opravljaš samo »približno«, ni nikoli razumno delo.

3. Bodi točen, to je tretji prihranek na času. Nikoli ne pozabimo na star kitajski pregovor: Zlato, ki si ga izgubil, lahko najdeš, izgubljenega časa pa nikoli!

(Nadaljevanje prihodnjio)

Naši izdelki na prvomajski paradi v Beogradu



Prvomajske parade v Ljubljani smo se udeležili s kamionom, na katerem je bil večji ladijski vijak, in šestimi vilicarji, vsem ko smo hkrati na prostoru pred našim prodajno-projektivnim birojem na Gospodarskem razstavišču razstavili tudi Francisovo kolo za HE Peručo in špiralni okrov za HE Split. Razen v Ljubljani pa smo se prvomajske parade udeležili tudi v Beogradu, in sicer s kamionom, na katerem sta bila dva turbinska tekača (slika levo), in štirimi vilicarji (slika desno).

Tehnična pomoč Litostroju

Brez dvoma je dajanje tehnične pomoči nerazvitim deželam eden izmed najbolj zanimivih pojavov v sedanjih mednarodnih odnosih. Naša država je bila med prvimi, ki je takoj po vojni prejela tehnično pomoč od OZN in posameznih držav. Do izraza je tehnična pomoč prišla predvsem v zadnjih letih. Vzrok je v okrepljeni obliki sodelovanja med državami, pa tudi v izkušnjah, ki so se v organizaciji in izkoriščanju tehnične pomoči v tem času že nabrale.

Tako se tudi naše podjetje v letu 1960 ponovno pojavlja kot koristnik tehnične pomoči. Udeleženi smo v programih tehnične pomoči dveh organizacij: ILO in ICA.

Tehnična pomoč ILO (International Labour Organization — Mednarodna organizacija dela) je specializirana agencija UNO (United Nations Organization — Organizacija združenih narodov, OZN). Njen namen je, da daje stipendije za delavce, predelavce, tehnike in mlajše inženirje, kakor tudi, da oskrbi inštruktorja za praktična dela.

Litostroju je odobrena iz programa tehnične pomoči stipendija za dvo-mesečno bivanje v ZSSR. Stipendist naj bi uporabljal probleme, ki so v zvezi z uporabo orodij iz karbidnih trdin in brzoreznih jekel pri obdelavi kovin. Noži iz teh materialov, posebno še iz karbidnih trdin, zahtevajo popolnoma drugačne pogoje pri obdelavi, bodisi glede hitrosti rezanja, hladilnih sredstev in načina hlajenja, kot tudi brušenja, vpenjanja in sploh režima obdelave. Izkušnje, ki si jih bo stipendist nabral, bodo zelo koristile našemu podjetju, posebno pri obdelavi elementov v masloberjski proizvodnji.

Tehnična pomoč ICA (International Cooperation Administration) je tehnična pomoč, ki jo daje vlada ZDA po pogodbi o tehnični pomoči z jugoslovansko vlado. Tehnična pomoč, ki jo nudi ta organizacija, ni brezplačna, temveč se za vse dolarske stroške vplačuje v poseben fond dinarska protivrednost, ki pa je ne dajejo direktni koristniki pomoči. Iz tega fonda se 10 % daje na razpolago amerišskemu veleposlaništvu v FLRJ,

Zakaj ne montiramo sami

Od člana našega kolektiva, ki je trenutno zaposlen z delom na terenu, smo prejeli daljši sestanek, ki se dotika za ves naš kolektiv zanimivega in tudi že perečega vprašanja, ali naj prevzamamo montažo naše opreme, zlasti opreme za hidrocentrale v prihodnje sami, kakor to že prakticiramo pri montaži opreme črpalnih postaj. Sestavek je predolg, da bi ga v celoti ponatisnili. V njem pa je navrženih toliko misli za razmišljanje o tej pobudi, da ga kot glas enega izmed izkušenih članov našega kolektiva, ki mu gre le za napredek našega podjetja, objavljamo vsaj v izveščku.

Uredništvo

Ne glede na našete pozitivne ali morebitne negativne izkušnje, ki smo jih doslej imeli z montažo opreme za naše hidroelektrarne, si kot proizvajalci te opreme upravičeno lahko postavimo vprašanje, ali smo že zrela za montažo te opreme v lastni režiji in, če je tako, zakaj se ne odločimo, da bi montirali sami. Osebo mi je nerazumljivo, zakaj ne bi mogli sami prevzemati tudi montaže opreme za hidroelektrarne, če n. pr. prevzamamo brez pomislekov montažo opreme črpalnih postaj. So namreč primeri, ko je oprema črpalne postaje celo večja po tonazi kot oprema te ali one hidroelektrarne. Ponovno želimo poudariti, da ne gre pri moji pobudi za kakršno koli kritično oceno dosedanjih uspehov ali neuspehov v

montaži hidroelektrarn, še najmanj pa za zmanjševanje pomena našega sodelovanja s specializiranim montažnim podjetjem, temveč samo za načelno vprašanje, ali ne bi mogli vsaj načelno razmisлити o tem, ali smo že sposobni montirati sami, ali že imamo za to ustrezni kader in ustrezno organizacijo dela. V nekaj primerih smo dokazali, da imamo sposobne monterje tudi že za turbine. Vsekakor pa bi z boljšo organizacijo dela v delavniški montaži lahko sprostili nekaj kvalificirane delovne sile, ki bi lahko nadzirala montažo opre-

me na hidrocentrali. Prednost takšne usmeritve bi bila tudi v tem, da bi že pri delavniški montaži bolj pazili na vse in odstranili morebitne napake na opremi, če bi ista ekipa, ki montira v delavnici, montirala tudi na terenu. Montažne ekipe bi bile dovolj močne, če bi štele 4 do 6 oseb, vtem ko bi pomožno delovno silo za čiščenje in prevoze dobili na kraju samem.

Morda tudi ni pretirana moja domneva, da bi se rok montaže dal precej skrajšati, če bi proizvodnja potekala po montažnem planu. Seveda bi si morali za uspešno montažno delo preskrbeti ustrezno orodje in montažne pripomočke, česar bi se lahko lotili postopno.

Veseli bi me, če bi se tudi drugi člani našega kolektiva oglasili na to mojo pobudo s svojimi mnenji. Moj edini namen je bil, da vprašanje samospojim, ker se mi zdi za interese podjetja, njegov bodoči razvoj in napredek zelo pomembno.

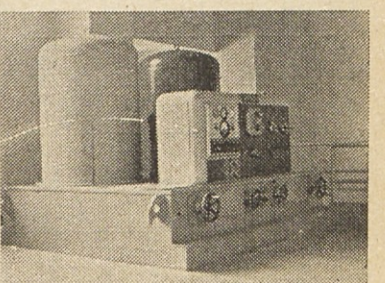
dem

TEČAJ ZA UPORABO IZOTOPOV V INDUSTRIJI

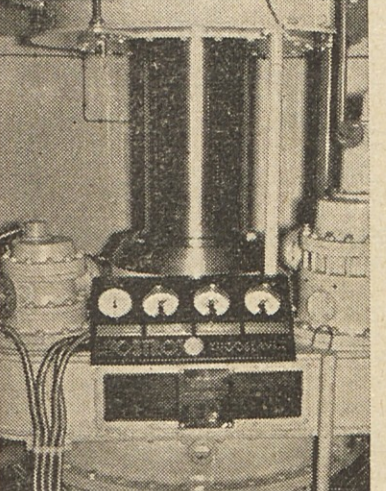
Ze meseca februarja je Zvezna komisija za nuklearno energijo v Ljubljani priredila v Inštitutu za metalne konstrukcije tečaj za uporabo izotopov v industriji. Stiriinajstrednevega tečaja se je udeležilo 44 kandidatov. Prejšnji mesec pa so bili izpiti. Izpit je uspešno opravil tudi Litostrojecan Jože Babič.

Naša oprema v Pakistanu

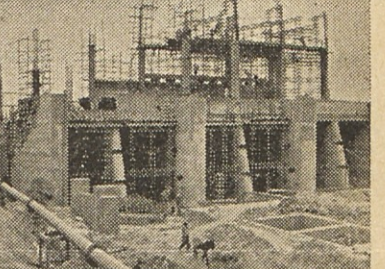
V Pakistan smo doslej poslali opremo za dve hidrocentrali: Chichokj Mallian v pokrajini Lahore, ki že obratuje, in Gujranwalo, ki je še v gradnji, vtem ko smo opremo zanjo že dobavili.



Naš regulator, montiran v HE Chichokj Mallian



HE Chichokj Mallian — del turbinskega prostora. Za to centralo smo dobavili 3 Kaplanove turbine po 6500 KS



Gradišče pakistanske hidrocentrale Gujranwale. Tudi za to centralo smo dobavili tri Kaplanove agregate po pribl. 6500 KS vsak

O kovinarskih šolah v Sloveniji

V 8 industrijskih kovinarskih šolah v Sloveniji je 1.378 učencev. Od tega 673 ključavničarjev, 297 strugarjev, 83 električarjev, 82 mehanikov, 74 rezkarjev, 65 orodjarjev, 22 livarjev itd. Torej, zlasti vzgajajo ključavničarje, ki jih je 48 % in strugarje, ki jih je 21 %.

V osmih industrijsko kovinarskih šolah je 128 stalnih predavateljev, honorarnih pa je 22 učiteljev.

V 5 industrijskih kovinarskih šolah imajo učenci praktični pouk samo v šolskih delavnicah, v 3 industrijskih kovinarskih šolah pa delajo učenci prvega in drugega razreda v šolskih delavnicah, učenci tretjega razreda pa na delovnih mestih v tovarni.

Industrijske kovinarske šole nimajo enakih učnih pogojev glede opreme šolskih delavnic za pouk učencev v posameznih letnikih. Tri šole so dobro opremljene z orodjem in stroji, pet industrijsko kovinarskih šol pa ima dobro opremljene delavnice za ročno obdelavo, strojni park pa nezadosten ali iztrošen.

IZGUBLJENO

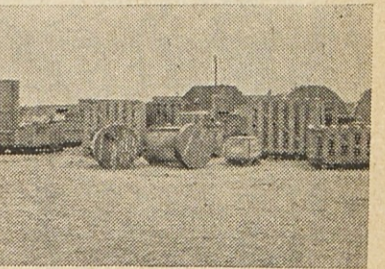
Izgubljena je bila zdravstvena knjižica na ime Jožeta Škrjanca. Najditelja prosimo, da jo izroči v našem uredništvu.

Delavska knjižnica v Ljubljani

MEDSEBOJNI ODNOSI

Ali želite prekontrolirati vaš odnos do sodelavcev v pet kratkih lekcijah? Tečaj je zajet v 5 stavkov s petnajstimi besedami. Pet najvažnejših besed: To stvar ste dobro naredili. Štiri najvažnejše besede: Kakšno je Vaše mnenje? Tri najvažnejše besede: Naredite tako, prosim! Dve najvažnejši besedi: Hvala lepa! Najmanj važna beseda: Jaz.

(Iz Factory, februar 1960)



Del naše opreme ob prispetju na gradišče pakistanske centrale Gujranwala

Leopold Šolc V španski Španiji

Španci si zelo prizadevajo, da bi se razen discipline naučili tudi točnosti. Znebiti se hočejo očitkov, da je v Madridu točno samo dvoje: začetek bikoborba in štaranje letal ameriške družbe TWA. Nočejo veljati za južnjake, katerim pomeni »magnana« toliko kot »nikoli«, temveč hočejo biti zapadnjaki, ki jim je »magnana« v resnici »jutri«.

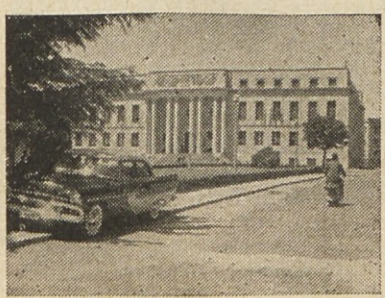
Točnost, ki sem jo imel priložnost spoznati v Madridu, je bila tolikšna, da sem celo podvomil o njeni pristnosti. Bila je preostala in tuja španskemu narodu, ki je v svojem bistvu vendarle za juga, čeprav daleč od lenobnosti. Bila je pretirana in vsiljena!

Koncert, ki ga je priredila mestna občina v čast udeležencem konference v Jardines del Retiro z začetkom ob 23.00, se je začel do minute točno, čeprav je bila takrat zasedena komaj ena četrtna prostorov...

Avtobusi družbe A.T.E.S.A., ki jih je Elektrotehnična komisija Španije kot organizator konference najela za prevoz svojih gostov na razne poučne ogledne ekskurzije, so odpeljali natančno

ob napovedanem času. V primeru, da ob času odhoda v avtobusu še ni bilo vseh prijavitelcev, so uradnice informacijske pisarne uspele zadržati avtobus kvečjemu za nekaj minut. Ves čas čakanja je šofer nestrpno hupal...

Španci so s konferenco Mednarodne elektrotehnične komisije dokazali, da so dobri organizatorji. Priprava konference z nad tisoč delegati z vseh koncev sveta in obsežnim delovnim programom vsekakor ni bila majhna za-



Osrednje poslopje Višjega sveta za znanstvene raziskave

deva. Pripravili so jo s pravo pedantnostjo severnjakov!

Prostore za konferenco je dal na razpolago Višji svet za znanstvena raziskovanja v svojih poslopih v novem delu Madrida. Ista ustanova je dodelila v pomoč Elektrotehnični komisiji Španije tudi svoje uradnice z znanjem tujih jezikov. Te so prevzele dolžnosti v informacijski pisarni, ki je poslovala v centralnem poslopiju. V istem poslopiju so odprle svoje podružnice tudi pošta s telegrafom in telefonom, banka, poštovalna agencija itd. Seveda ni šlo brez »snack-bara« in brezplačne delitve ohlajene Coca-Cole, oranžade ali mleka povsod, kjer so zasedale posamezne delovne skupine. Teh je bilo nad 30! — Informacijska pisarna z vsemi pritliklinami je delovala brezhibno. Povsod si se lahko pogovarjal v angleščini ali francoščini, delno tudi v nemščini ali ruščini. Vsak udeleženec je takoj po prijavi v informacijski pisarni prejel značko z imenom in označevanje države, hkrati pa še bogat material kot pripomoček za boljšo orientacijo v Madridu. Vsako

jutro si v informacijski pisarni lahko dvignil poseben »bulletin« konference, ki je v angleščini in francoščini duhovito komentiral družabne dogodke prejšnjega dne in napovedoval nove. — Prireditve so se odvijale natančno po napovedanem urniku, pomanjkljivosti v organizaciji ni bilo opaziti...

SENCE

S pivom je mogoče prijetno nadoknaditi vlago, ki jo čez dan izvabi iz telesa madridska toplota. Razen tega pivo miri živce. Prišlo nama je zato v navado, da sva s kolegom vsak večer pred spanjem šla v okrepčevalnico nasproti najinega hotela na kozarec piva ali »cerveze«, kot imenujejo Španci to pijačo, ki po kakovosti sicer zaostaja za Plznom in Münchenom, teče pa vendarle.

Lastnik okrepčevalnice je bil prijazen možakar, kakor so pač prijazni vsi Madridčani. Pogovoru z njim se po nekaj večerih ni dalo več izogniti. S ponosom nama je pokazal fotografijo, posneto pred nekaj leti, ki ga kaže, kako prejema v loteriji dobiček 10.000 pezet. — Vsota ni, da bi se ponašal z njo, zlasti ne bi smela toliko pomeniti za lastnika okrepčevalnice. Vendar mu je obraz žarel v spominu na srečo, ki se mu je nasmehnila! — Razlaga:

Za malega človeka je življenje v Madridu trdo.

Zares, ko se nekaj dni sprehaš po mestu, se privadiš na njegov blesk. Ne slepi te več. Opaziš stvari, ki jih prej nisi videl...

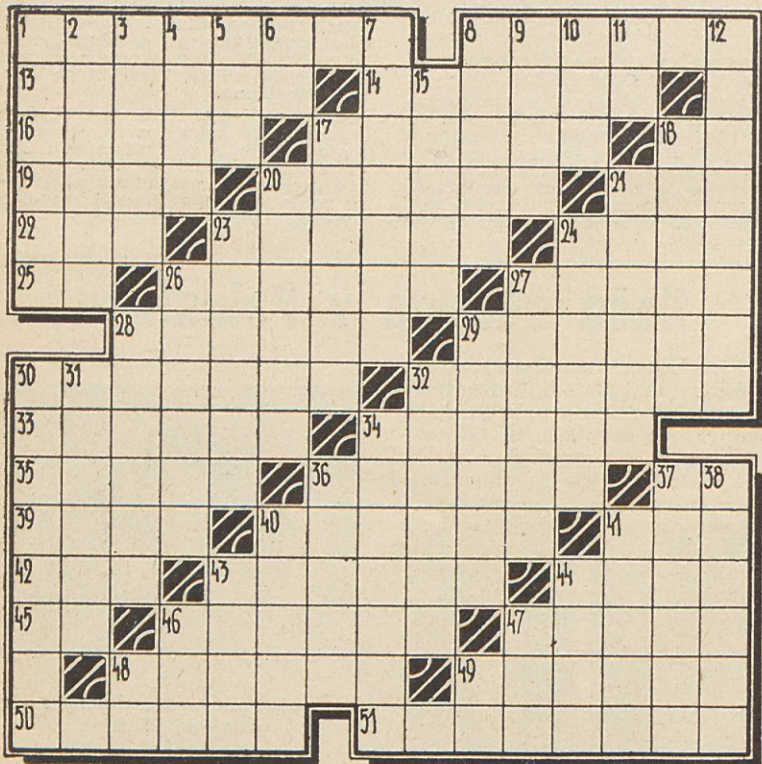
Ljudje, ki se gnetejo po veleblagovnicah in njihovih pomičnih stopnicah, se vzpenjajo ali spuščajo iz nadstropja v nadstropje pretežno le iz radovednosti. Pa-sejo oči po bogato obloženih prodajalnih mizah, primerjajo cene, nič ne rečejo, a mislijo si svoje. Ostali uživajo v prijetni temperaturi umetno ohlajevanih prostorov, ki je v veleblagovnicah brezplačno vsem na razpolago. Resničnih kupcev je očitno malo. Če bi bile cene — zlasti cene tekstila in industrijskih izdelkov — dostopne širokim množicam, račun na Španskem ne bi dobil šaljivega naziva »La Dolorosa«.

Kritično pričneš opazovati neskončne vrste motornih vozil, ki prve dni vzbujajo vtis splošne blaginje. Ta vtis zbledi. Ugotoviš, da je med njimi mnogo taksijev, ostali so lahki, majhni avtomobili in motorji s prikloplami ali brez njih. Bahave limuzine so v manjšini, tako kot so v manjšini pripadniki zgornjih družbenih plasti...

(Nadaljevanje prihodnjic)

Litostroj

KRIŽANKA



Vodoravno: Tovarniški strokovnjak, 8. Krleževa drama, 13. Zaviti, 14. Matematični izraz, 16. Skladišče krmil, 17. Slovenski književnik, 18. Inicialke slovenskega dirigenta, 19. Dozorela žitna bilka, 20. Del mostnega žerjave, 21. Predlog, 22. Izvir, 23. Čestitka, 24. Črtanje, 25. Dva samoglasnika, 26. Tuje žensko ime, 27. Bojazen, 28. Poklanjala, 29. Mesto

v Poljski, 30. Naši izdelki, 32. Delovna operacija, 33. Zelišče, 34. Slovenski športnik, 35. Prepira se, 36. Neodločna, 37. Dva soglasnika, 39. Izžame, 40. Konjska bolezen, 41. Srbohrvatska oznaka za prijatelje, 42. Tuje žensko ime, 43. Kazalni zaimek (ž), 44. Evropejec, 45. Veznik, 46. Hidrocentrala, 47. Proizvodni dokument, 48. Umetniška potreščina, 49. Vrsta menice, 50. Južni sadež, 51. Naš izdelek.

Navpično: 1. Evropsko mesto, 2. Pokrajina v Italiji, 3. Star denar, 4. Gora v Grčiji, 5. Sestavni del telesa, 6. Romanski spolnik, 7. Globočina, 8. Kemična spojina, 9. Žensko ime, 10. Grška črka, 11. Kazalni zaimek, 12. Žensko ime, 17. Pesniška oblika, 18. Orodje, 20. Mesto v Afriki, 21. Del srca, 23. Strojna elementa, 24. Arterija (na telesu), 26. Skrivnost, 27. Reka v Hrvatski, 28. Gorovje v BiH, 29. Hodi, 30. Žensko ime, 31. Določen red, 32. Izraz na obrazu, 34. Naš izdelek, 36. Stroj-

STROJNIŠKI VESTNIK

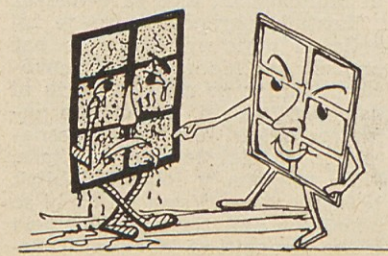
glasilo oddelka za strojništvo, inštitut za turbostroje, društva strojnih inženirjev in tehnikov LR Slovenije, strojne industrije Slovenije.

Prinaša aktualne članke iz strojništva, pregled domače in tuje strokovne literature, društvene vesti, poročila o delu in uspehih vseh vodilnih tovarnih strojne industrije.

Izhaja dvomesečno v nakladi 3000 izvodov,

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Aškerčeva 16.

Razgovor med okni v livarni sive litine



— Kdaj si bilo zadnjič umito!
— Pred desetimi leti!

ni element, 37. Vrsta blaga, 38. Naslovna Fernandlova vloga, 40. Znamka pisarniške potreščine, 41. Oseba iz Mannersove komedije, 43. Naš kooperant, 44. Tako in tako, 46. Priimek pravilnega junaka (Peter), 47. Kratica mednarodne športne organizacije, 48. Veznik, 49. Dva soglasnika.

Rešitev križanke iz prejšnje številke

Vodoravno: 1. Mislina, 8. Lepopis, 15. Opravilo, 17. Levant, 18. Baška, 19. Itd., 21. Herta, 22. Ives, 23. Obrisi, 25. Smer, 26. Len, 27. Glupost, 29. Art, 30. Ec, 31. Klinar, 32. Rp, 34. Ve, 35. Zruvan, 36. Mornar, 38. Kramer, 39. Samuel, 40. Molnar, 41. Strela, 43. El, 45. Gričje, 46. Ga, 47. Dev, 49. Izredna, 51. Kal, 52. Urim, 54. Tabla, 55. Soli, 56. Latev, 58. Moj, 59. Jalen, 60. Ibetej, 62. Tiranija, 64. Nakazan, 65. Viničar.

Navpično: 1. Molibden, 2. Ipavec, 3. Sršen, 4. Laks, 5. Iva, 6. Ni, 7. Alibunar, 9. El, 10. Peh, 11. Oves, 12. Parma, 13. Interval, 14. Starter, 16. Otrpan, 20. Dior, 23. Oliver, 24. SS, 27. Glumači, 28. Tromeja, 31. Kranj, 33. Prule, 35. Zrl, 36. Marčna, 37. Nea, 38. Koleraba, 39. Stidljiv, 40. Medulin, 41. Srebot, 42. Balinar, 45. Gram, 46. Galeja, 48. Vitek, 50. Zt, 51. Količ, 53. Meta, 55. Sani, 57. Vez, 59. Jan, 61. Ja, 63. Ri.

POSETNIČI

PAVLA E. KLEPKO
ČRNA

ANTE P. BURATO
LIVNO

V gornjih posetnicah se skrivajo imena proizvodov naše tovarne. Poiščite jih!

Pravilne odgovore obeh posetnic bomo izžrebali in nagradili s tisoč dinarji.

Odgovore s polnim naslovom vrzite v naše nabiralnike najpozneje do 21. maja. Imena izžrebanih reševalcev bomo objavili v naslednji številki.

Rešitev posetnic iz prejšnje številke

Pravilna rešitev posetnic iz prejšnje številke je: Mostna dvigala in žerjavi in evakuacijska črpalka. Obe posetnici je pravilno rešila M. Furlan in prejme nagrado 1.000 dinarjev.

TEHNIKA

Časopis »Tehnika«, organ Zveze inženirjev in tehnikov Jugoslavije, izhaja vsakega prvega v mesecu.

Obseg:

1. Splošni del tehnike
2. Naše gradbeništvo
3. Rudarstvo in metalurgijo
4. Strojništvo in elektrotehniko
5. Kemično industrijo
6. Prehranjevalno industrijo
7. Promet
8. Organizacijo dela
9. Obvestila industrijskih podjetij o njihovih proizvodih in tehničnih dosežkih

Vsaka številka obsega približno 250 strani velikega formata 21 x 29 cm.

Letna naročnina: 12.000 dinarjev.

Posamezna številka: 1250 dinarjev

Naročila pošiljajte na naslov: DIREKCIJA ZA IZDAVAČKU DELATNOST »TEHNIKA«, Beograd, Kneza Miloša 7/II; telefon 30-106, 30-057 in 30-024

Opombe k »zaupnim nasvetom«

(To pot iz peresa skrivnostnega Luzangisa)

»Zaupne nasvete etc.«, ki so bili objavljeni v drugi številki »Litostroja«, sem — kakor večina Litostrojcev — prebral z velikim užitkom. Ker je zadeva močno aktualna, in sicer ne samo v občinskem, temveč tudi v svetovnem merilu, se mi zdi razprava zelo potrebna in koristna; seveda razprava na primerno dostojni višini in v primerno vedrem tonu. Rad bi jo načel z nekaterimi, sicer nebitvenimi, vendar zelo važnimi opombami in dopolnili.

V članku je rečeno, da človek, ki hoče uspeti, nikoli in za nobeno ceno ne sme priznati, da nečesa ne ve. To si namreč po zatrjevanju avtorja lahko dovoli samo tisti, ki v resnici nekaj ve in zna. To ni res! Tako priznanje je nezasiščen luksuz, ki si ga trajno ne more nihče privoščiti. Nevednež zato ne, ker nikoli zanesljivo ne ve, če ni to elementarna zadeva, ki bi jo moral vsakdo vedeti (morda se je še včeraj zgražal nad podrejenim, ki »se tega ni vedel«). Takšno priznanje bi bilo avtogol v mrežo njegove avtoritete in bi jo utegnili prejeti ali slej popolnoma porušiti, moža pa dokončno razgaliti kot nevedneža in ga s tem popolnoma onemogočiti.

Nasprotno pa je s človekom, ki res kaj ve in zna in je to svoje znanje že dokazal z dejanji. Zanj takšno priznanje ne pride v poštev, ker mu nihče ne bi verjel. Ta nevera še ne bi bila takšno zlo, če ne bi avtomatično prehajala v razna sumničanja in podtikanja. Najbolj nedolžno podtikanje pa je, da se možu ne ljubi odgovarjati, da je raztresen in čudak. Hujski in bolj pogost je očitke, da nekaj prikriva, da se boji konkurence in da je monopolist; to pa je v naši stvarnosti že precej huda zadeva.

Nasprotno je popolnoma res, da mora človek navsezadnje le povedati »svoje mnenje«, ki je enako mnenju večine. Le tako bo dosegel, da ga bodo vsi, t. j. večina, hvalili kot človeka, ki »zna misliti s svojo glavo« in ima tudi pogum, da to svoje mnenje vsakemu pove v obraz. Človek pa, ki si bo prizadeval ugotoviti ali celo zagovarjati resnico, bo klavarno propadel. Vsi bodo videli v njem le nergača in čvekača, ki vedno nekaj klati »brez prave zveze«. Če bi skušal biti pravičen, bi se seveda vsem zameril. Mislim, da je ta pojav ljudem dovolj znan iz šole, zlasti še z izpitov, tako da ga ni treba natančneje opisovati.

Zadeva z odstotki na dve decimali je sicer strahotno resnična, vendar pomanjkljiva. Številka sama je mrtva, pa naj vleče za seboj sto decimal; tu je vedno potrebna še živa beseda. Ta naj bo na znanstvenih in tehničnih področjih grška ali latinska, eventualno tudi angleška; v svetovljanskih zadevah pa vselej angleška ali francoska. Nemščina ne pravi nobenega vtisa, ker jo razume že vsak »lerpoba«, ali pa si to vsaj domišlja. Poleg tega je ta jezik že nekoliko diskreditiran. Slovensčina je vsekakor bolj efikasna, zlasti, če gre za kakšne terminološke novotvorbe, za katere si prepričan, da jih

raje še ne pozna. S spretnim kombiniranjem oziroma izbegovanjem navedenih jezikov boš nedvomno napravil vtis nedosegljivega strokovnjaka in znanstvenika, kateremu so vse stvari jasne. Namesto »luknja« reci n. pr. parcialna negacija materialne kontinuitete. In če rečejo ljudje »flanša«, reci vedno in dosledno: prirobnica. Če pa je izraz prirobnica udomačen, reci vedno »flanša«. Pri tem vselej poudarjaj, da ta beseda ni nemškega, temveč starocerkvenoslovanskega izvora in jo torej smemo uporabljati brez smrtnega greha.

Razen vseh omenjenih nasvetov so še drugi koristni nasveti, na primer: Nikoli ne hodi na redni dopust, kajti to ima dve slabi lastnosti: če te potrebujejo, pridejo pote, če te ne potrebujejo, pa utegnijo ugotoviti, da nisi nepogrešljiv. Redni dopust si pusti plačati, odpodij se raje na izrednem bolniškem dopustu. Ta ima pred rednim tri prednosti: je daljši, nemoten in dokazuje povrhu še tvojo preobremenjenost.

Administracija imej tako urejeno, da se razen tebe noben hudič ne spozna nanjo. Vprašanje namestnika pusti čimbolj odprto; naj se ve, da te nihče ne more nadomestiti.

Hodi oziroma vozi se čim večkrat na službena potovanja, toda le v kraje, kjer je gostinstvo dobro razvito; še raje pa na razne konference in kongrese, ki se v interesu mednarodne udeležbe sklicujejo načelno le v najbolj reprezentančnih hotelih naših in tujih turističnih središč. Pri tem se mimogrede seznanjaj z različnimi prominentnimi veličinami, kar lahko vedno znova izkoristiš. Vsako načelno debato začni: »Ko sem se na I. mednarodnem kongresu za špičene svinčnikov v Oxfordu razgovarjal s prof. dr. ing. Popkinkom, sem mu med drugim izrazil svojo misel...« Nato to misel (v smislu zgoraj povedanega) čimbolj »zakamufiliraj« z nerazumljivimi tujimi in domačimi strokovnimi izrazi. Tako te ne bo mogel nihče kontrolirati, vtis, ki ga boš napravil na vsakega, pa bo sijalen.

Nikoli ne hodi golorok okoli! Če je le mogoče, imej v rokah aktovko, v kateri naj bo razen malice tudi mapa z nekaj listi papirja. Če ni pri roki aktovke, imej vsaj mapo s papirjem. Pri tem vneto mapo beželi, da bodo vsi videli, da tvojemu budnemu očesu nič ne uide.

Sicer pa piši čim manj, kajti kar je napisano, ostane; to pa ni vselej pametno. A tu moram nehati, kajti tega nasveta se to pot niti sam nisem držal...

Mali oglasi

ŽELEZNA VRATA prodam. Naslov na uredništvu.

ZIMSKO SUKNJO ugodno prodam. Naslov na uredništvu.

SOBO IŠČEM. Ponudbe pošiljajte na uredništvo pod »Nagrađać«.

Besede - pomen

V našem gospodarstvu srečujemo na vsakem koraku vse polno tujk, ki smo jih zaradi enostavnosti ali pomanjkanja domačih ustreznih izrazov prisiljeni vedno bolj uporabljati. Često seveda vemo, kam moramo tujko smiselno postaviti, mnogokrat pa ne poznamo njenega pravega pomena. Zato začenjamo z današnjo številko objavljati rubriko »Besede — pomen«. To pot bi želeli pojasniti pomen nekaterih tujk, ki so v uporabi v gospodarstvu.

Poznavanje tujih izrazov, ki se uporabljajo v gospodarstvu, zlasti priročamo članom organov družbenega samoupravljanja in članom kluba mladih proizvajalcev.

ANUITETA je vsota, s katero se v določenih časovnih razdobjih odplačuje dolgoročno posojilo. Sestoji iz odplačila dolga samega in iz obresti na ostanek dolga. Ker so pri prvi anuiteti obresti velike, je odplačilo manjše. Kasnejše anuitete pa zahte-

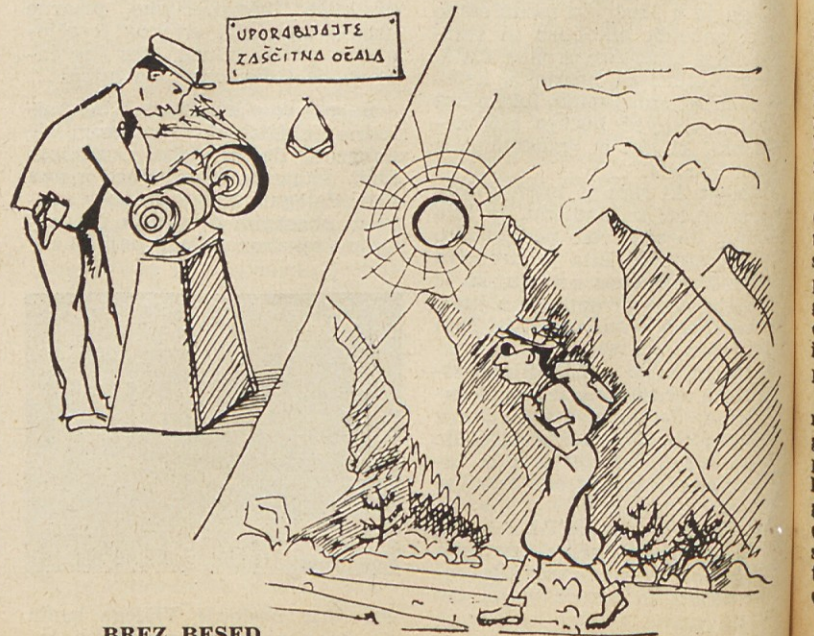
vajo vse večje odplačilo dejanskega dolga. Anuitete so navadno letne ali polletne, lahko pa so dogovorjene tudi za drugačno razdobje. Njihova dolžina je odvisna od dolžine roka odplačila in od višine obrestne stopnje.

OBRESTNA STOPNJA ima v našem gospodarskem sistemu velik pomen. Z njeno pomočjo lahko smotrneje in popolneje združujemo denarna sredstva. Pri nas je obrestna stopnja določena z zakonom. V kapitalističnem družbeni ureditvi pa o njeni višini odloča ponudba in povpraševanje kapitala ter višina povprečne profitne stopnje.

KOLE SAR

Na cesti nisi sam!

Ne oprijemaj se drvečih motornih vozil — to te lahko veljaj življenje!



BREZ BESED



Predlog našega karikaturista, da bi se izognili stroškom za ureditev ventilacije v pločevinarni

Smola



Šef enega izmed naših oddelkov — Janez — v popoldanskem času navdušeno vrtnari. Pred nedavnim je zasadil vrtnico in jo pritrdil na količek. Skrbno jo je zalival, a glej šmenta. Vrtnica je čedalje bolj hirala, količek, na katerem je bila pritrdjena, pa je bujno vzcvetel.